VOORBEELDRAPPORTAGE
NIET VERSPREIDEN

<u>Alleen voor trainers</u>

RAPPORTAGE KWALITEITSZORGINSTRUMENT

Voorbeeldrapport

datum: 7 november 2017

school: Schoolnaam

CED groep
educatieve diensten

De Vreedzame School

Inhoud

Inleiding

Vragenlijst Groepsklimaat
- *Rapportage*
- *Wat te doen met de resultaten?*

De Veiligheidsthermometer
- *Rapportage*
- *Wat te doen met de resultaten?*

Borgingsinstrument
- *Rapportage*
- *Wat te doen met de resultaten?*

Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School
- *Rapportage over het eerste deel van de Vragenlijst (leerlingen)*
- *Rapportage over het eerste deel van de Vragenlijst (leerkrachten)*
- *Wat te doen met de resultaten?*

Bijlagen
- *Bijlage 1 Vragenlijst Groepsklimaat - Overzichten per groep*
- *Bijlage 2 De Veiligheidsthermometer - Individuele scores per groep*
- *Bijlage 3 Extra les groep 5- 6- 7- 8: De Veiligheid in onze groep*
- *Bijlage 4 De Veiligheidscommissie*
- *Bijlage 5 Overzicht ingevulde vragenlijsten en groepen*

Voorbeeldrapport

Inleiding

U hebt een of meer instrumenten uit het digitale Kwaliteitszorginstrument van De Vreedzame School gebruikt. In deze rapportage vindt u een samenvatting van de resultaten van uw school(locatie), van de door u ingevulde instrumenten.
In bijlage 5 vindt u een overzicht van de door u ingevulde lijsten gekoppeld aan de groepen van uw school, zoals dat in het aanmeldscherm bij de start van het invullen door uw contactpersoon is opgegeven.

De rapportage bespreekt in elk hoofdstuk afzonderlijk de door u afgenomen instrumenten. U kunt de uitkomsten benutten om de kwaliteit van De Vreedzame School op peil te houden of te verbeteren, én als bouwsteen voor de invulling van het sociale veiligheidsbeleid op uw school (met name als u ook de Veiligheidsthermometer heeft afgenomen).

We werken de komende jaren aan de opbouw van een landelijke 'norm', waarmee in de toekomst de cijfers van uw school vergeleken kunnen worden met landelijke gegevens.

Duiding van de cijfers vragen om bespreking met de betrokkenen. Dus in het managementteam, met de groepsleerkrachten, maar ook met de leerlingen. In elke klas kunnen de scores van de eigen groep aanleiding zijn voor een bespreking met de leerlingen. Aan het eind van elk hoofdstuk geven we enkele specifieke suggesties om aan de hand van de resultaten van het afgenomen instrument te komen tot maatregelen.

Uiteraard is er altijd de mogelijkheid om de Vreedzame School-trainer/adviseur die het invoeringsproces op uw school heeft begeleid, te vragen om mee te denken bij de interpretatie van de scores op de instrumenten, en advies te geven over de te nemen maatregelen.

Voorbeeldrapport

Vragenlijst Groepsklimaat

De **Vragenlijst Groepsklimaat** is een 'volgsysteem' op groepsniveau. Het brengt in kaart in welke mate de doelen van het programma De Vreedzame School worden gehaald. Het is geen 'leerlingvolgsysteem', aangezien het niet de individuele ontwikkeling van iedere leerling in kaart brengt.
De groepsleerkracht vult de vragenlijst in en geeft zijn of haar oordeel over het gedrag (en competenties) van de leerlingen. In de bovenbouw (groep 6, 7 en 8) is er ook de mogelijkheid om de leerlingen de vragenlijst te laten invullen.

Rapportage

In bijlage 5 vindt u een overzicht van de door u ingevulde lijsten gekoppeld aan de groepen van uw school, zoals dat in het aanmeldscherm bij de start van het invullen door uw contactpersoon is opgegeven.

Hieronder vindt u eerst een overzicht van**de gemiddelde scores voor alle groepen** op de vier onderdelen (doelen) van het programma:
- conflicten oplossen
- verantwoordelijkheid voor de gemeenschap nemen
- democratisch overleggen en gezamenlijk besluiten nemen
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

De antwoordmogelijkheden waren:

1 = niet	2 = soms	3 = vaak	4 = altijd

Groep	Conflicten oplossen	Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	Democratisch overleggen	Openstaan voor verschillen
1/2 A				
1/2 B	3,0	3,0	3,0	3,0
1/2 C				
3	2,5	2,9	2,9	2,2
4				
5/6 A	3,0	3,3	2,9	3,0
5/6 B				
7/8 A	3,4	3,6	3,5	3,7
7/8 B	3,3	3,5	3,1	3,3

Figuur 1 - Gemiddelde scores voor alle groepen op de vier sociale taken van De Vreedzame School, ingevuld door leerkrachten

voorbeeldrapport

Normering
Er is nog geen normering voor deze vragenlijst. De komende jaren zullen de resultaten van veel scholen in Nederland verzameld worden, opdat op termijn een vergelijking mogelijk wordt met een gemiddelde score van andere (vreedzame) basisscholen in Nederland. Vooralsnog is gekozen voor een eenvoudige kwalificatie van het resultaat (een voorlopige norm):

Kwalificatie		Gemiddelde score
	onvoldoende	1.0 - 2.0
	zwak	2.1 – 2.5
	voldoende	2.6 - 3.0
	ruim voldoende of goed	3.1 - 3.5
	uitstekend	3.6 - 4.0

Overzichten per groep
In de **bijlagen** vindt u **van elke groep** een tabel met de scores op alle items, én van elke groep een grafiek met de gemiddelde scores op de vier onderdelen (doelen van De Vreedzame School). Deze grafiek geeft een beeld van hoe de leerkracht het gedrag en de competenties van de leerlingen van zijn of haar groep beoordeelt als het gaat om deze gebieden: conflictoplossing, verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap, democratisch overleggen en openstaan voor verschillen.
Van de bovenbouwgroepen (vanaf groep 6) waarbij ook de leerlingen de vragenlijst hebben ingevuld, is er een grafiek waarin de score van de leerkracht gezet is naast de gemiddelde score van de leerlingen (zie de **bijlagen**).

Voorbeeldrapport

Wat te doen met de resultaten?

De **Vragenlijst Groepsklimaat** brengt in kaart in welke mate de doelen van het programma De Vreedzame School worden gehaald naar het oordeel van de groepsleerkracht (en in de bovenbouw ook van de leerlingen). Het nagaan of de doelen van het programma gehaald worden, heeft alleen zin als er ook iets met de resultaten wordt gedaan. We kunnen hierbij twee niveaus onderscheiden: groeps- en schoolniveau.

Op **groepsniveau** zal eerst een analyse plaatsvinden van de uitslag. Herkent de groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Indien de resultaten tegenvallen, zal eerst moeten worden nagegaan of het programma nog wel wordt gebruikt zoals bedoeld. Worden de lessen nog wel wekelijks gegeven? Zie ook de vragen die gesteld worden in het Borgingsinstrument.
Passend bij het gedachtengoed van Vreedzaam is een**bespreking met de groep zelf.** Zeker als de leerlingen de Vragenlijst ook zelf hebben ingevuld, dan is terugkoppeling natuurlijk vereist. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep (in bijvoorbeeld een groepsvergadering). Interessant kan zijn of er verschil is tussen het oordeel van de leerlingen en van de leerkracht. Indien de resultaten goed zijn, dan vraagt dat om een flinke opsteker voor de groep. Als de resultaten (op een of meerdere onderdelen) tegenvallen, kan er samen met de groep gebrainstormd worden over mogelijke acties om het groepsklimaat te verbeteren.

Op **schoolniveau** zullen in de *stuurgroep* Vreedzaam, waarbij ook de directie aanwezig is, de resultaten van alle groepen worden besproken. Hierbij gaat de aandacht uit naar een vergelijking van de verschillende groepen met elkaar, naar een vergelijking met de vorige afname in ditzelfde schooljaar en naar een vergelijking met voorgaande jaren. De afnames uit voorgaande schooljaren zijn niet in deze rapportage te lezen; hiervoor dient u de rapportage van voorgaande jaren erbij te halen. Is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Ook hierbij is het zinvol na te gaan of het programma nog wel wordt gebruikt zoals bedoeld. Het Borgingsinstrument biedt hiervoor een handreiking.
Vervolgens kunnen de resultaten in het **schoolteam** worden besproken. Aandachtspunt daarbij is de mogelijke gevoeligheid: is er één groep die er in negatieve zin uitspringt? In zo'n geval is een voorbespreking met de groepsleerkracht van belang. Hoe ervaart de groepsleerkracht dat? Kunnen we dit zo in het team bespreken? In het team kan de grote lijn worden besproken, de ontwikkeling in vergelijking met de eerdere afname dit schooljaar, met voorgaande jaren, de verschillen tussen de groepen (meestal verdient een of meer groepen extra aandacht), en er kunnen afspraken gemaakt worden over wat er op schoolniveau beter kan en hoe dat kan worden aangepakt.

Is er een `norm`?
De komende jaren zullen de resultaten (middels het digitale instrument) van veel scholen in Nederland verzameld worden, opdat op termijn een vergelijking mogelijk wordt met een gemiddelde score van andere (vreedzame) basisscholen in Nederland. Vanzelfsprekend worden de resultaten anoniem verwerkt.

Werken met commissies
In het programma van De Vreedzame School wordt het werken met commissies geïntroduceerd. Een klein groepje leerlingen dat meedenkt en met voorstellen komt voor bijvoorbeeld de oplossing van een probleem (een 'toiletcommissie' naar aanleiding van de vieze WC's) of voor zaken die de groep aangaan (een 'sfeercommissie', of een 'lokaalcommissie').
De uitslag op de Vragenlijst Groepsklimaat kan ook vragen om een verbeterplan, waarbij het inschakelen van een of meer commissies goed kan werken. Komt uit de uitslag naar voren dat de groep bijvoorbeeld ten aanzien van het 'open staan voor verschillen' laag scoort, dan kan er een commissie worden ingesteld die voorstellen gaat doen om daar als groep beter in te worden.
Indien het probleem op schoolniveau speelt, dan kan er een groepsoverstijgende commissie in het leven worden geroepen, waarbij uit alle groepen een leerling deelneemt aan het overleg binnen de commissie, eventueel door de groep op democratische wijze gekozen.
Om na te gaan of de verbeterplannen hebben gewerkt kan er een tweede afname worden gedaan, waarvan de resultaten weer gezamenlijk worden besproken.

Voorbeeldrapport

De Veiligheidsthermometer

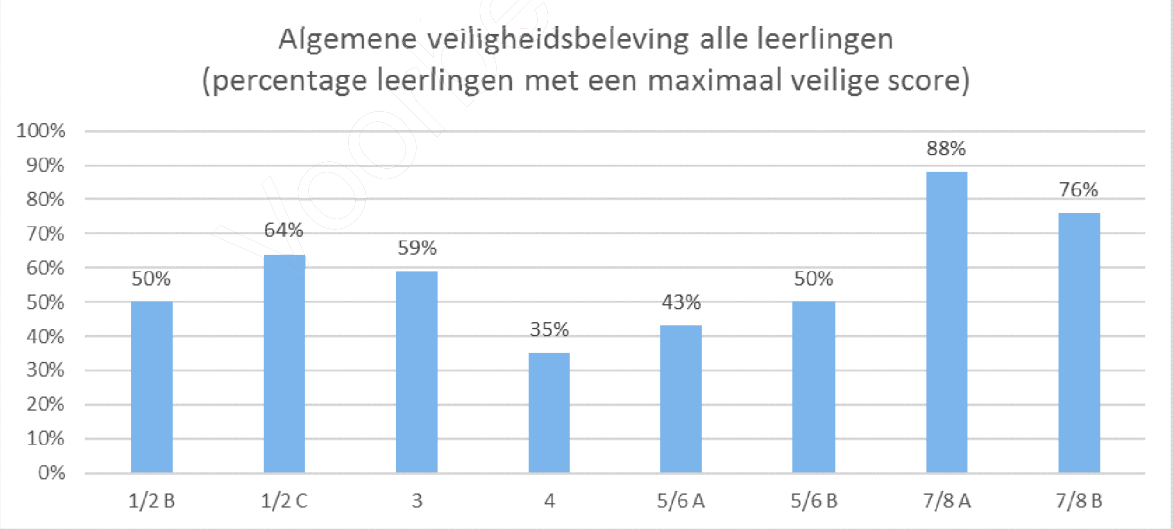
De Veiligheidsthermometer geeft inzicht in de beleving van de sociale veiligheid van de leerlingen. Het is een eenvoudig instrument, bestaande uit twee versies: een voor de leerlingen van de groepen 2, 3, 4 en 5 (onderbouw) en een voor de leerlingen van de groepen 6, 7 en 8 (bovenbouw).
In de versie voor de bovenbouw zijn enkele vragen aan de bestaande Veiligheidsthermometer toegevoegd, zodat alle vragen van de Enquête Tevredenheid Leerlingen uit het programma Vensters van de PO-Raad opgenomen zijn (bijvoorbeeld: hoe graag ga je naar school? Heb je het naar je zin in de groep?) De Veiligheidsthermometer heeft daarnaast een aantal extra vragen gehouden.

Rapportage

Deze rapportage geeft u een terugkoppeling van de resultaten op individueel niveau, op groepsniveau en op schoolniveau:
- In de bijlagen vindt u van elke groep een tabel met de antwoorden van alle **leerlingen** op alle gestelde vragen. Hiermee kunt u van elke groep precies kijken welke leerlingen zich al dan niet veilig voelen.
- Hieronder krijgt u eerst een grafiek die een samenvatting van de resultaten geeft op**schoolniveau.** In de grafiek zijn alle groepen naast elkaar gezet, om zo in één oogopslag te kunnen zien of er verschillen zijn tussen de groepen. Voor die samenvatting is gebruik gemaakt van het gemiddelde percentage leerlingen met een **maximaal** veilige score.
- Hieronder krijgt u daarna van elke **groep** een grafiek die in één oogopslag een indruk geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen in de groep, **per gestelde vraag.** Ook hier is gekozen om (voor elke vraag) het percentage leerlingen te nemen dat de **maximale,** meest positieve score heeft ingevuld.

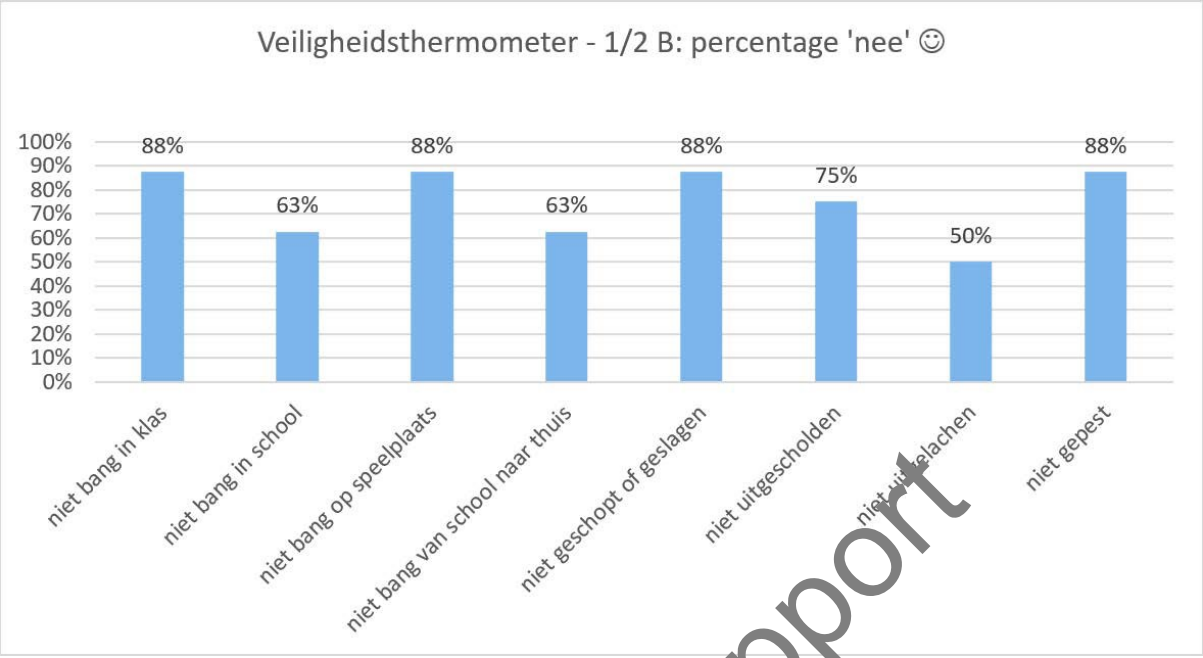
Samenvattende grafiek school

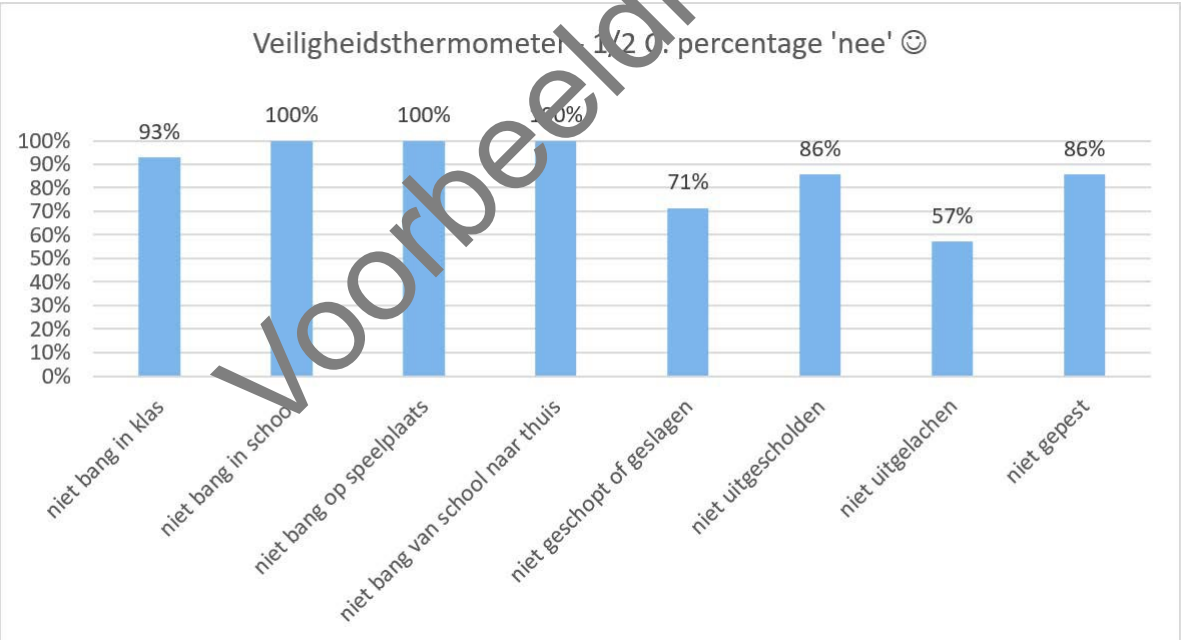
Op **schoolniveau** kunnen de groepen naast elkaar worden gelegd om te zien of er verschillen zijn tussen de groepen. De grafiek geeft weer: het percentage leerlingen in een groep die een vrijwel maximale score heeft behaald. Dus in de onderbouwversie een score van 15 of 16 (er zijn 8 vragen met een maximale score van 2, zijnde het antwoord ‘nee’), en in de bovenbouwversie een score van 33, 34, 35 of 36 (er zijn 9 vragen met een maximale score van 4: ‘veilig’ of ‘nooit’).

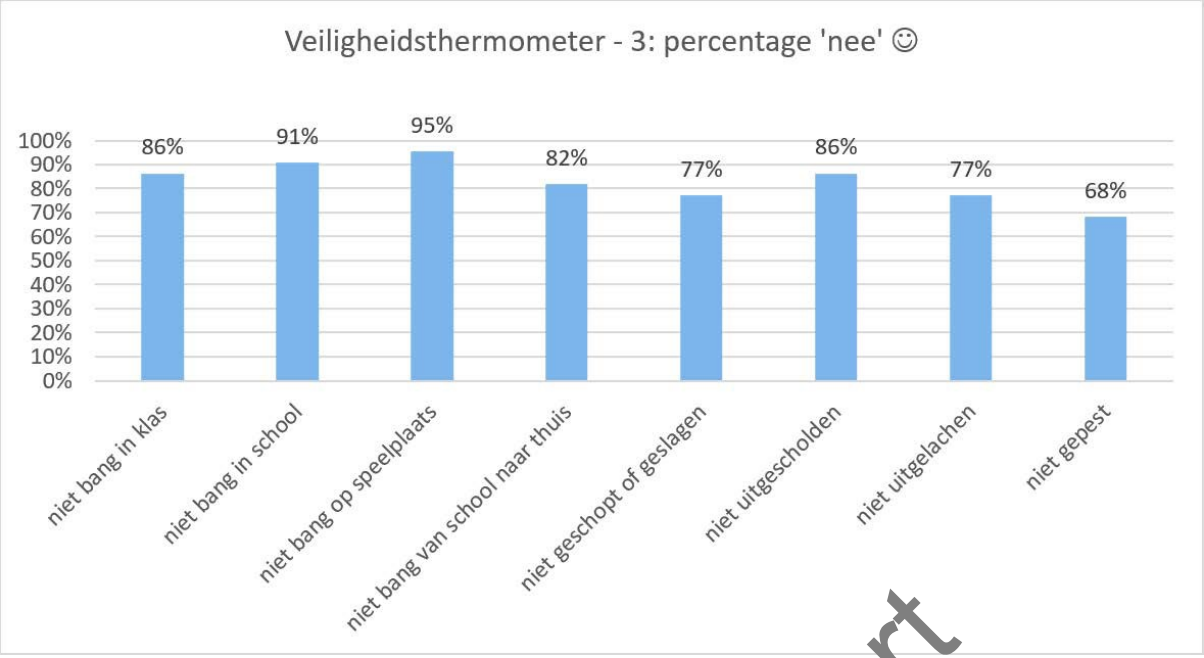
Voorbeeldrapport

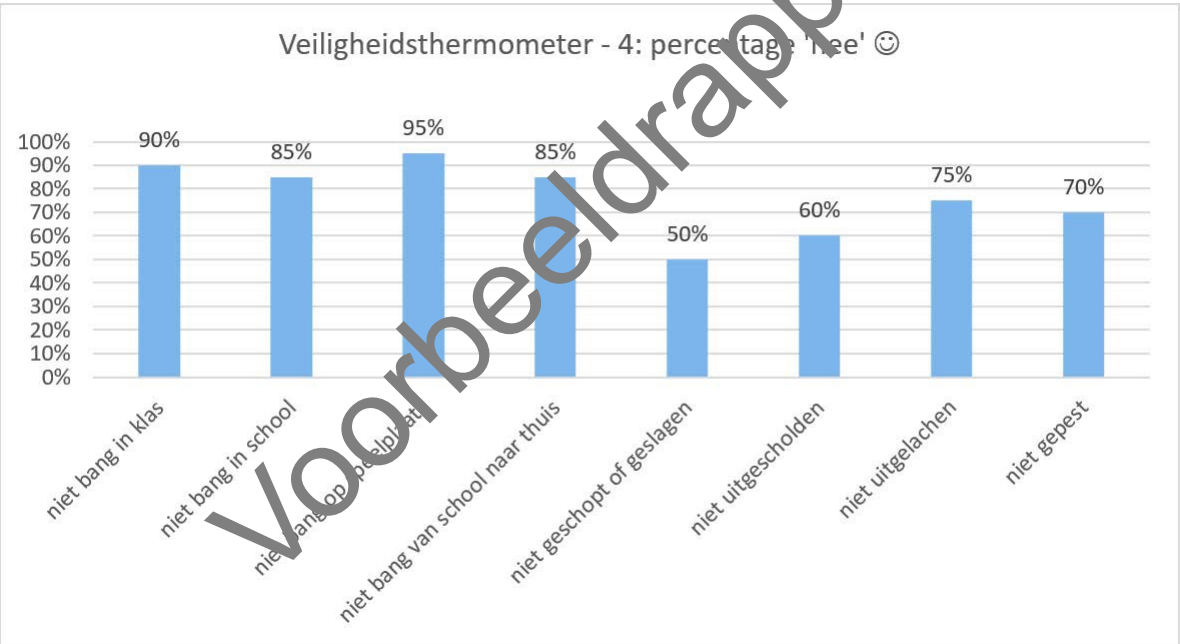
Per groep een samenvattende grafiek

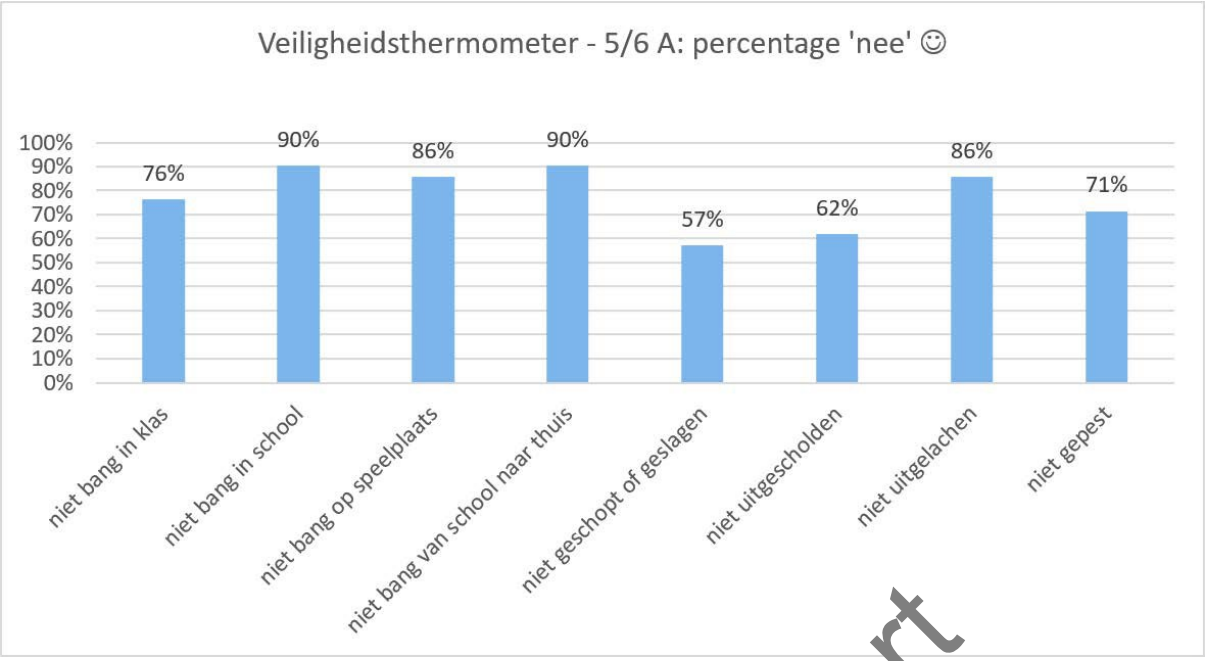

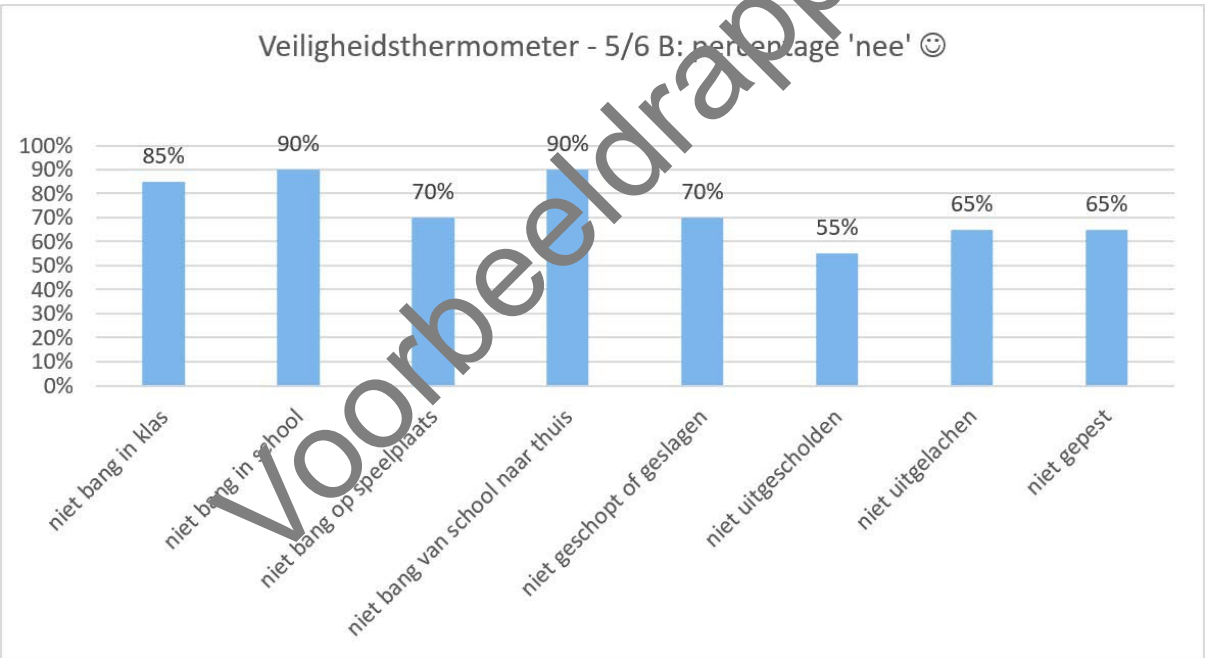
Voorbeeldrapport

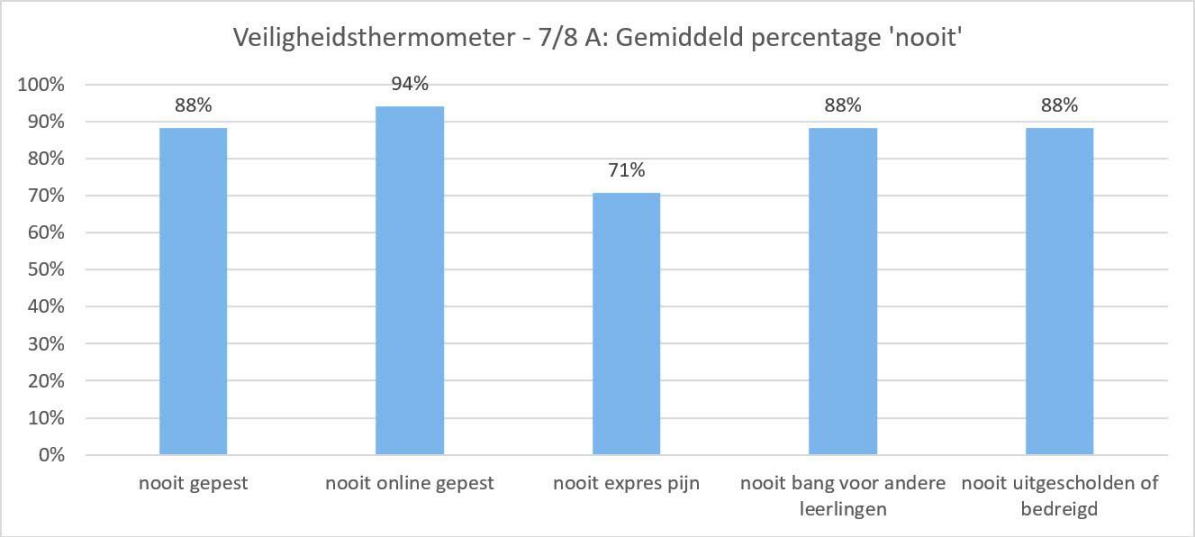

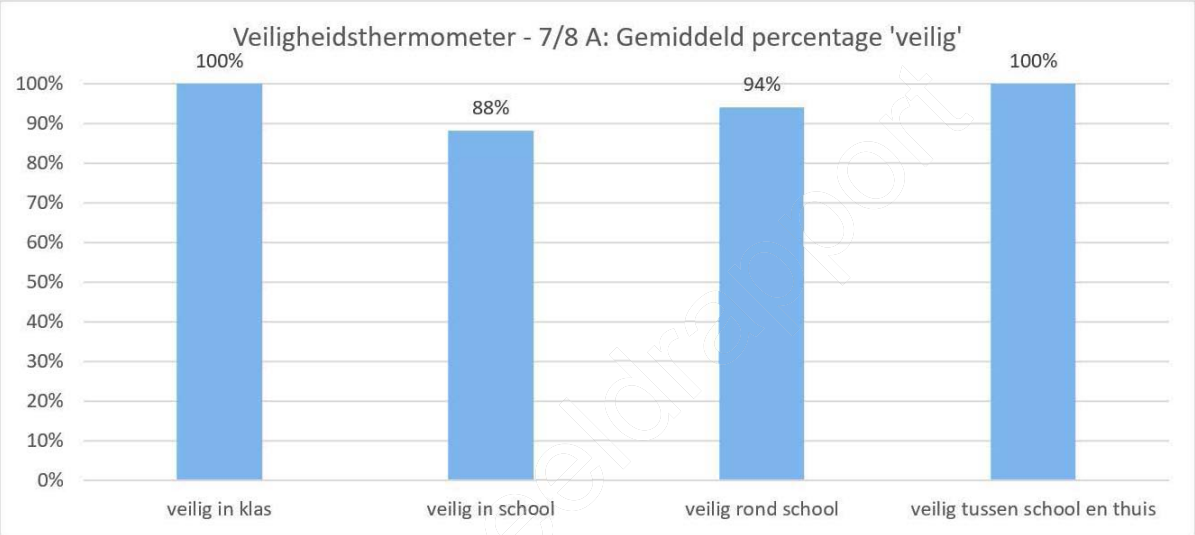
Voorbeeldrapport

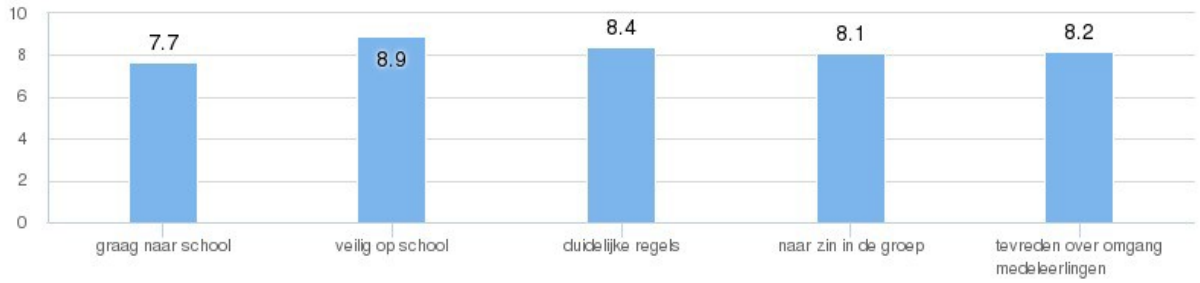
Voorbeeldrapport

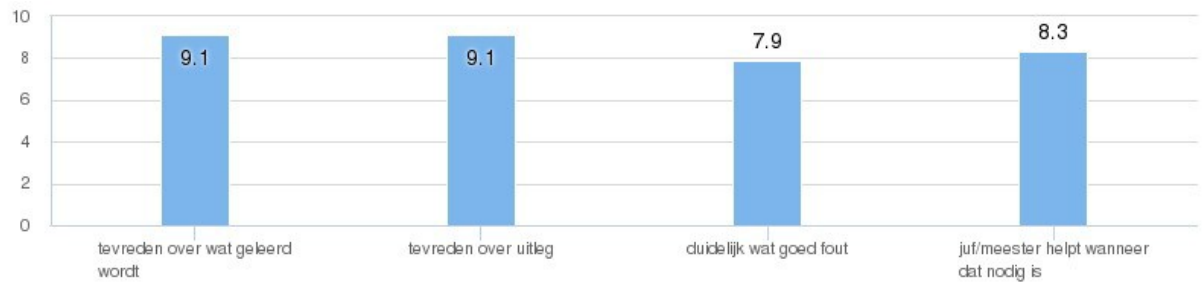

Orbeeldrapport

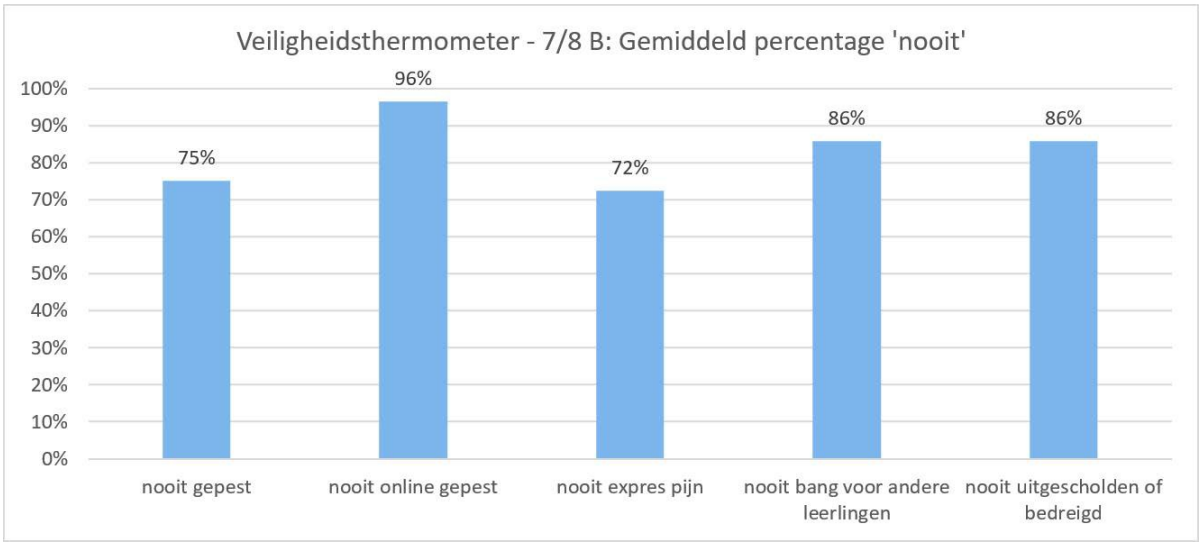
Veiligheidsthermometer - groep 7/8 A: Gemiddeld cijfer 'de sfeer op school'

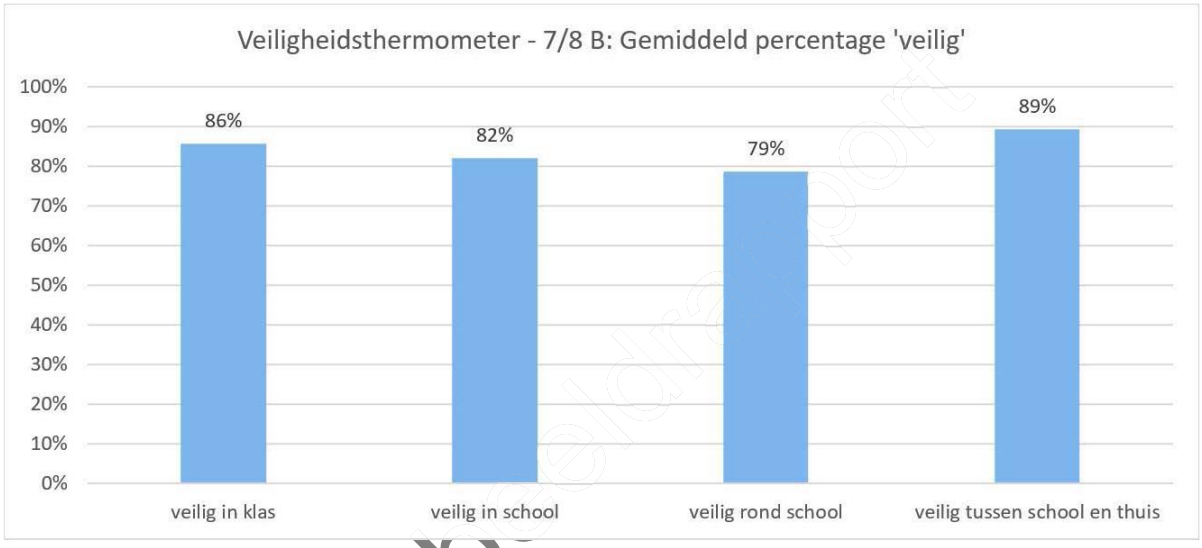

Veiligheidsthermometer - groep 7/8 A: Gemiddeld cijfer 'de lessen op school'

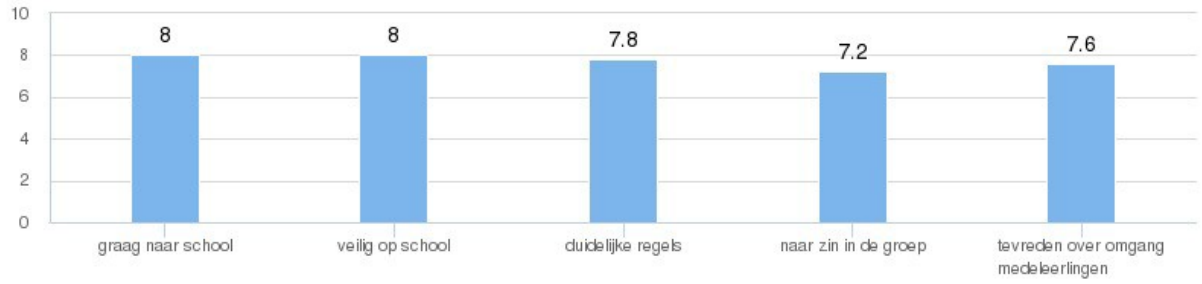

Veiligheidsthermometer - groep 7/8 A: Gemiddeld rapportcijfer van de school 8,9

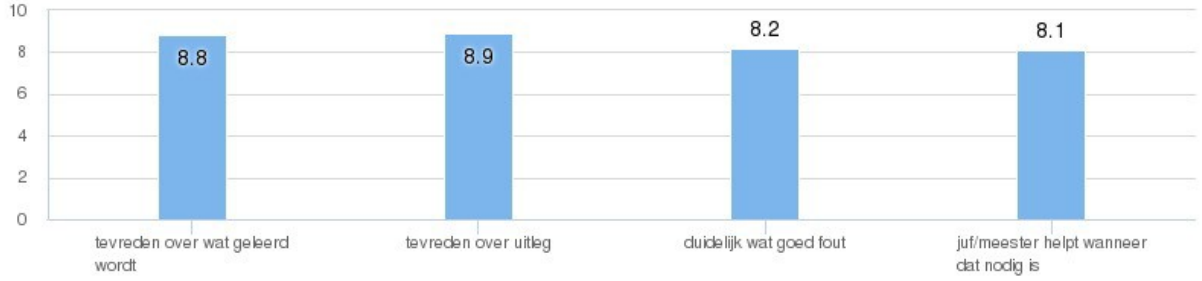

Veiligheidsthermometer - groep 7/8 B: Gemiddeld cijfer 'de sfeer op school'

Veiligheidsthermometer - groep 7/8 B: Gemiddeld cijfer 'de lessen op school'

Veiligheidsthermometer - groep 7/8 B: Gemiddeld rapportcijfer van de school 8,5

De Veiligheidsthermometer en de Enquête Tevredenheid Leerlingen uit het programma Vensters van de PO- Raad

Alle vragen van de Enquête Tevredenheid Leerlingen zijn opgenomen in de Veiligheidsthermometer. Daardoor heeft uw school naast deze KZI-rapportage ook de beschikking over de managementrapportages in Vensters. Het gaat om de volgende twee schoolrapportages:

- Rapportage Schoolklimaat en Veiligheid
Met daarin sturingsinformatie over de sociale veiligheidsbeleving van de leerlingen uit de leerjaren (6), 7 en 8 op uw school.
Indien voldoende scholen hun gegevens van de leerjaren 6, 7 en 8 aanleveren aan de PO-Raad, kan deze jaarlijks in mei een benchmark berekenen. Met die benchmark kunt u de resultaten van uw leerjaren afzetten tegen de resultaten van vergelijkbare scholen in Nederland.

- Rapportage Monitor Sociale Veiligheid
Met daarin verantwoordingsinformatie over de sociale veiligheidsbeleving van de leerlingen uit de leerjaren 7 en 8 op uw school. Indien gewenst kunt u deze informatie met één druk op de knop in het ManagementVenster doorleveren aan de Inspectie van het Onderwijs, om daarmee aan te tonen dat u voldoet aan uw jaarlijkse monitoringsplicht sociale veiligheid voor de leerjaren 7 en 8. Dit is een extra service van de PO-Raad waarvan u gebruik kan maken.

U kunt de rapportages zelf downloaden vanuit het ManagementVenster.
Er zijn hiervoor echter enkele **voorwaarden:**
1) Uw school heeft bij het bestellen van het Kwaliteitszorginstrument aan ons expliciet toestemming gegeven voor het (anoniem) doorleveren van de resultaten van de leerjaren 6, 7 en 8 aan de PO-Raad (een vinkje op het bestelformulier). Alleen met uw toestemming vooraf mogen wij de gegevens doorleveren.
2) Het invullen van de Veiligheidsthermometer heeft plaatsgevonden tussen 1 november en 30 april van een schooljaar. Alleen dán kunnen de resultaten doorgeleverd worden. Dit is een eis van de PO-Raad die te maken heeft met de betrouwbaarheid en validiteit van de gegevens.

Voor meer informatie over de managementrapportages van de PO-Raad en hoe u deze kunt downloaden verwijzen wij u naar de website: www.vensters.nl

Voorbeeldrapport

Wat te doen met de resultaten?

Het in kaart brengen van de veiligheidsbeleving middels een instrument als de Veiligheidsthermometer heeft alleen zin als er ook iets met de resultaten wordt gedaan. Ook hier weer is het zinvol om de drie niveaus te onderscheiden: individueel, groep en school.

Op **individueel** niveau zal de groepsleerkracht de resultaten van zijn of haar leerlingen bekijken (de individueel ingevulde vragenlijst), en nagaan of er op individueel niveau direct actie nodig is. Bij opvallende zaken ligt het voor de hand om eerst een individueel gesprekje te voeren met de leerlingen die het betreft. Met name als leerlingen voor een score bij bepaalde vragen 'altijd' of 'onveilig' hebben gekozen (de meest negatieve score) is er reden voor zorg en nader onderzoek. Soms worden de antwoorden van leerlingen beïnvloed door recente, negatieve gebeurtenissen, en moet er niet zo zwaar getild worden aan de uitslag. Maar soms is er sprake van langdurige problematiek, en is er een aanpak nodig. Het spreekt vanzelf dat er een rustige en veilige atmosfeer moet worden gecreëerd voor een dergelijk gesprekje.

Ook op **groepsniveau** worden de resultaten geanalyseerd en besproken. Eerst zal een analyse plaatsvinden van de mogelijke oorzaken van een negatieve uitslag. Herkent de groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Welke leerlingen zijn opvallend? Passend bij het gedachtengoed van Vreedzaam is een bespreking met de groep zelf. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep (in bijvoorbeeld een groepsvergadering). Zie hiervoor een **voorbeeldles** voor groep 6, 7 en 8 in **bijlage 3.** De nadruk moet liggen op 'eigenaarschap': wij zijn allemaal verantwoordelijk voor een veilige sfeer in onze klas. Wat gaan we er aan doen? Leerlingen komen zelf met ideeën. Mogelijk kan er een 'sfeercommissie' ontstaan. Misschien is het zelfs bespreekbaar waarom sommige leerlingen zich niet helemaal altijd veilig voelen in de groep. Ook daarover buigt de groep zich: wat kunnen we doen om …?

Op **schoolniveau** zullen in de *stuurgroep* Vreedzaam, waarbij ook de directie aanwezig is, de resultaten van alle groepen worden besproken. Hierbij gaat de aandacht uit naar een vergelijking van de verschillende groepen met elkaar, naar de vorige afname in ditzelfde schooljaar én naar een vergelijking met voorgaande jaren. Is er sprake van een negatieve of een positieve ontwikkeling? Zo ja, hoe komt dat? Hierbij worden tevens de acties geëvalueerd die vorig jaar zijn ondernomen om de veiligheid te vergroten.

Vervolgens kunnen de resultaten in het*schoolteam* worden besproken. Aandachtspunt daarbij is de mogelijke gevoeligheid: is er één groep die er in negatieve zin uitspringt? In zo'n geval is een voorbespreking met de groepsleerkracht van belang. Hoe ervaart de groepsleerkracht dat? Kunnen we dit zo in het team bespreken? In het team kan de grote lijn worden besproken, de ontwikkeling in vergelijking met voorgaande afnames, de verschillen tussen de groepen (meestal verdient een of meer groepen extra aandacht), de situaties die veiliger of onveiliger zijn (schoolplein, of de route van school naar huis, e.d.), en er kunnen afspraken gemaakt worden over wat er op schoolniveau beter kan en hoe dat kan worden aangepakt.
Op sommige Vreedzame scholen wordt de afname van de Veiligheidsthermometer gecombineerd met het oprichten van een **Veiligheidscommissie** (bestaande uit gekozen leerlingen uit alle groepen). In **bijlage 4** vindt u een beschrijving hoe zo'n commissie kan worden georganiseerd.

Is er een `norm`?
De komende jaren zullen de resultaten (middels het digitale instrument) van veel scholen in Nederland verzameld worden, opdat op termijn een vergelijking mogelijk wordt met een gemiddelde score van basisscholen in Nederland. Vanzelfsprekend worden de resultaten anoniem verwerkt. Voor een vergelijking van de resultaten van de leerjaren 6, 7 en 8 op uw school met resultaten van vergelijkbare scholen in Nederland, berekent de PO-Raad jaarlijks in mei een 'benchmark' voor de Enquête Tevredenheid Leerlingen. Dit kan alleen als voldoende scholen, waaronder uw school, hun gegevens (anoniem) delen. Indien beschikbaar wordt deze benchmark in mei aan uw schoolrapportage in Vensters toegevoegd. Zie ook de paragraaf: 'De Veiligheidsthermometer en de Enquête Tevredenheid Leerlingen uit het programma Vensters van de PO-Raad'. Voor meer informatie over de managementrapportages van de PO-Raad en hoe u deze kunt downloaden verwijzen wij u naar de website: www.vensters.nl.

Voorbeeldrapport

Borgingsinstrument

Het is zinvol om met enige regelmaat na te gaan of het programma nog goed wordt uitgevoerd en verankerd is in de school. Het borgingsinstrument brengt de 'kwaliteit' (de stand van zaken) ten aanzien van de implementatie van De Vreedzame School in kaart. Dit instrument biedt de school de input voor het opstellen van een borgingsplan met concrete ambities voor de komende beleidsperiode.

Rapportage

Het instrument bevat 28 vragen verdeeld over 5 categorieën:
- het gedrag van leerkrachten
- zichtbaarheid en uitdragen
- participatie van leerlingen
- verankering in organisatie
- ouders.

In de rapportage hieronder vindt u eerst de gemiddelde scores (van alle invullers) per vraag, waarbij de invulmogelijkheden waren:

1 = niet	2 = soms	3 = vaak	4 = altijd

Bij sommige vragen was er alleen een ja of nee mogelijk.

1 = nee	2 = ja

Voorbeeldrapport

Waardering van de scores

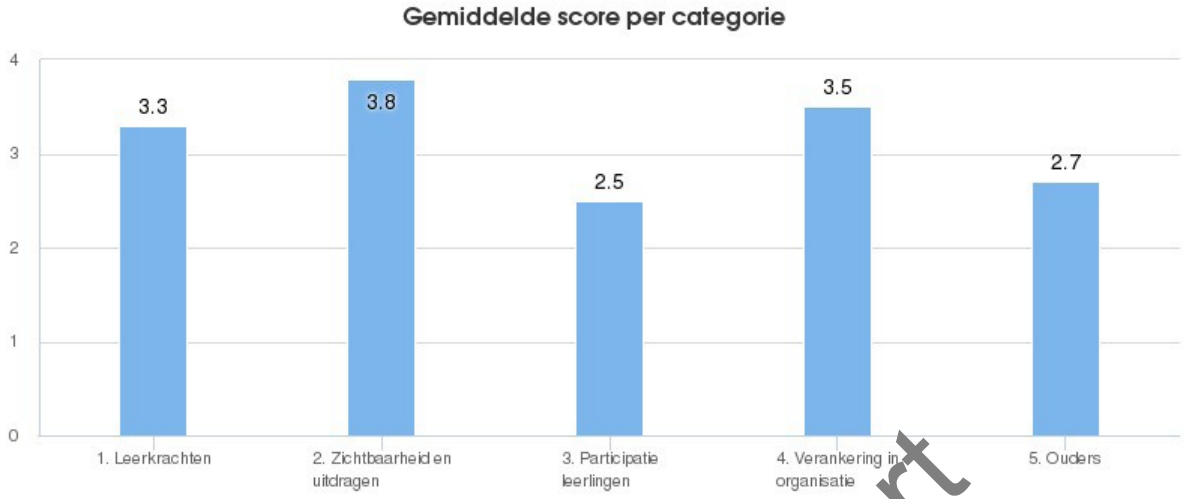
Kwalificatie		Gemiddelde score
	onvoldoende	1.0 - 2.0
	zwak	2.1 – 2.5
	voldoende	2.6 - 3.0
	ruim voldoende of goed	3.1 - 3.5
	uitstekend	3.6 - 4.0

Leerkrachten:	
1. er zijn afspraken gemaakt over 'vreedzaam' leerkrachtgedrag	3,7
2. de afspraken over 'vreedzaam' leerkrachtgedrag zijn vastgelegd	3,7
3. leerkrachten houden zich ook aan die afspraken	2,9
4. leerkrachten passen modelgedrag toe naar leerlingen, ouders en collega's	3,1
5. de lessen `Vreedzame School` worden wekelijks in alle groepen gegeven	2,9
Zichtbaarheid en uitdragen:	
6. De Vreedzame School is zichtbaar in de lokalen (prikbord, afbeeldingen, afspraken etc.)	3,7
7. De Vreedzame School is zichtbaar in het schoolgebouw (foto's mediatoren, welkomstbord)	3,8
8. er is een mediatiehoek	4,0
Participatie leerlingen:	
9. leerlingen beslissen mee over bepaalde zaken (bv inrichting school en klas, aanschaf spelen)	2,5
10. leerlingen hebben in alle groepen gemeenschapstaken in de klas	3,6
11. leerlingen hebben ook de organisatie en het beheer van deze taken deels in handen	2,8
12. er zijn leerlingmediatoren opgeleid en in de school werkzaam	3,9
13. leerlingen hebben ook andere klassenoverstijgende gemeenschapstaken	2,7
14. er zijn commissies in de klassen	1,7
15. er zijn schoolcommissies met vertegenwoordiging uit alle groepen	1,3
16. er zijn in alle groepen groepsvergaderingen	1,3
Verankering in organisatie:	
17. er is een stuurgroep Vreedzame School (vergadert 6x per jaar, gekoppeld aan de blokken)	3,7
18. De Vreedzame School is een vast agendapunt tijdens de teamvergadering (6x per jaar)	3,0
19. er zijn jaarlijks klassenbezoeken gericht op De Vreedzame School	3,0
20. de voortgang wordt gemeten (groepsklimaatvragenlijst, veiligheidsthermometer)	3,2
21. nieuwe leerkrachten worden systematisch geschoold in De Vreedzame School	3,8
22. De Vreedzame School is opgenomen in de visie, missie en het personeelsbeleid van de school	4,0
Ouders:	
23. in de schoolgids is informatie over De Vreedzame School opgenomen	3,7
24. op de website van de school staat informatie over De Vreedzame School	3,4
25. tijdens het intakegesprek wordt informatie over De Vreedzame School gegeven	2,8
26. er zijn ouderavonden over De Vreedzame School	2,1
27. er is een nieuwsbrief voor ouders over De Vreedzame School	1,6
28. we betrekken ouders bij De Vreedzame School (bijvoorbeeld het bijwonen van activiteiten)	2,7

Voorbeeldrapport

Figuur 2 - Gemiddelde score van alle respondenten per vraag

In grafiekvorm
Hieronder de resultaten in een grafiek met de gemiddelde score op de vijf onderscheiden deelgebieden (gedrag leerkrachten, zichtbaarheid en uitdragen, participatie, verankering in de organisatie, ouders):

Voorbeeldrapport

Wat te doen met de resultaten?

Een van de moeilijkste aspecten bij het realiseren van een vernieuwing is de verankering of borging. Hoe zorg je ervoor dat het enthousiasme van het begin niet langzaam verdwijnt en De Vreedzame School weer uitdooft? Hierin speelt de schoolleiding met de stuurgroep de hoofdrol. De ervaring leert dat rekenen en taal altijd wel gegeven zullen worden, maar dat activiteiten rondom sociaal-emotionele ontwikkeling of expressievakken als eerste sneuvelen als de druk oploopt. Dit kan voorkomen worden door een duidelijke leiding die de borging en verankering aanstuurt.

De uitslagen op het Borgingsinstrument kunnen richting geven aan het borgingsplan. De belangrijkste maatregelen die scholen kunnen treffen om te voorkomen dat De Vreedzame School na een enthousiaste start weer wegzakt zijn:

- Topprioriteit is het in stand houden van het geven van de*wekelijkse lessen.* Deze lessen worden uiteraard in het rooster opgenomen, en de schoolleiding moet erop toezien dat ze daadwerkelijk worden uitgevoerd. In het lesprogramma van De Vreedzame School wordt in elke groep op een steeds hoger niveau belangrijke kennis en vaardigheden op het sociale en morele domein aangeleerd. De lessen beïnvloeden tevens de attitudes van de leerlingen. Ze kunnen eenvoudigweg niet gemist worden (precies als rekenen en taal).

- Een andere belangrijke maatregel is om de*stuurgroep* te continueren, ook na de invoeringsfase. Deze kan zes keer per jaar bijeenkomen om de blokken door te spreken: terugblik op vorige blok, nagaan of alles is uitgevoerd volgens plan, en voorbereiding op het nieuwe blok, hoe geven we het thema vorm? De leden van de stuurgroep zijn de ankers van De Vreedzame School in de school.

- De Vreedzame School moet *zichtbaar* zijn, voor leerlingen en voor ouders. In elke klas een prikbord speciaal voor De Vreedzame School, en in de centrale hal een prikbord voor de ouders. De stuurgroep, en mogelijkerwijs een groepje leerlingen, ziet toe op het bijhouden van de prikborden.

- Een probleem vormt altijd de *invaller of de nieuwe leerkracht.* Zij hebben de training niet gevolgd, en zijn soms 'handelingsverlegen' ten aanzien van De Vreedzame School-lessen. De inscholing van*nieuwe* leerkrachten is belangrijk. Soms zijn er schooloverstijgende cursussen voor nieuwe leerkrachten in 'vreedzame' scholen; anders kan begeleiding op maat gevraagd worden. Er zijn ook scholen waarbij de stuurgroepleden de nieuwe leerkrachten inwerken (bijvoorbeeld per twee blokken vooruit).
Voor de *invalkracht* kunnen in de klassenmap enkele Vreedzame School-activiteiten worden opgenomen, die makkelijk gegeven kunnen worden.

voorbeeldrapport

De top- 11 van borging van De Vreedzame School:

1. Opnemen in **missie** van de school, in meerjarenplan, **kwaliteitsbeleid** , in **personeelsbeleid** (POP, competentie-profielen, functioneringsgesprekken, werving nieuw personeel, e.d.).
2. Uitvoeren van **wekelijkse lessen** (opnemen in rooster; geen vrijblijvendheid).
3. **Stuurgroep** Vreedzame School 6 x per jaar (gekoppeld aan de blokken) op basis van een **jaarplan.**
4. Vast **agendapunt** op teamvergadering 6 x per jaar.
5. Zorg voor **zichtbaarheid** van De Vreedzame School (gevel; in klas en hal prikborden; mediatieplek; foto's mediatoren; afkoelplek; etc.). Eventueel ook in de wijk.
6. Jaarlijks **klassenbezoek** gericht op De Vreedzame School.
7. **Voortgang** meten (Veiligheidsthermometer; borgingsinstrument).
8. **Structurele betrokkenheid** van kinderen (gemeenschapstaken in klas en school; commissie in klas en school; mediatoren; groepsvergaderingen; etc.).
9. **Nieuwe leerkrachten** in scholen (maar ook directie, oop-ers, opleiders in school; etc.).
10. **Ouders** blijven informeren (intakegesprek; schoolgids; info-avonden groepen; nieuwsbrieven; kletskaarten; presentaties kinderen; etc.), én betrekken, activeren (ouderstuurgroep).
11. Zorg voor een **expliciete sociale norm** ('zo doen we het hier'), en draag die uit op elk moment, door iedereen in school; en spreek elkaar daar op aan.

Een borgingsplan
Stel een borgingsplan op, op basis van voorgaande 11 aspecten:

Borgingsplan	Wie verant-woordelijk?	Acties	In orde	Nog niet in orde
Opnemen in **missie** van de school, in meerjaren-plan, **kwaliteitsbeleid**, in **personeelsbeleid** (POP, competentie-profielen, functioneringsgesprekken, werving nieuw personeel, e.d.).				
Uitvoeren van **wekelijkse lessen** (opnemen in rooster; geen vrijblijvendheid).				
Stuurgroep VS 6 x per jaar bijeen (gekoppeld aan de blokken) op basis van een **jaarplan**.				
Stuurgroep heeft een **jaarplanning** gemaakt. (Zie voorbeeld).				
VS vast **agendapunt** op teamvergadering 6 x per jaar.				
Zichtbaarheid (gevel; in klas en hal prikborden; mediatieplek; foto's mediatoren; afkoelplek; etc.). Eventueel ook in de wijk.				
Jaarlijks **klassenbezoek** gericht op De Vreedzame School.				
Voortgang meten (Kwaliteitszorginstrument: groepsklimaatvragenlijst, borgingsinstrument, veiligheidsthermometer). **Structurele betrokkenheid** van kinderen (gemeenschapstaken in klas en school; commissie in klas en school; mediatoren; groepsvergaderingen; etc.).				
Nieuwe leerkrachten inscholen (maar ook directie oop-ers, opleiders in school; etc.).				
Ouders blijven informeren (intakegesprek; schoolgids; info-avonden groepen; nieuwsbrieven; kletskaarten; presentaties kinderen; etc.), en betrekken, activeren (oudergroep).				
Zorg voor een **expliciete sociale norm** ('zo doen we het hier'), en draag die uit op elk moment, door iedereen in school; en spreek elkaar daar op aan				

Voorbeeldrapport

Enkele andere tips die kunnen helpen bij de borging:
- maak een borgingsplan en stel dat jaarlijks bij op basis van de scores op het borgingsinstrument
- stel elkaar kritische vragen bij de interpretatie van de resultaten van het kwaliteitszorginstrument
- betrokkenheid van de schoolleider bij het opstellen van het plan
- zorg voor een gelijke start van de blokken in alle groepen
- stuurgroep na 2 à 3 jaar wisselen qua samenstelling
- aandacht voor onderwijsondersteunend personeel
- zorg (intern begeleider) koppelen aan DVS
- bevraag elkaar: hoe vreedzaam ben ik in contact met leerkrachten en ouders?
- leerlingen betrekken bij de zichtbaarheid
- leerlingen betrekken bij borging: leerlingpanel.

Voorbeelden uit de praktijk van afspraken rondom borging

1. In alle groepen wordt wekelijks de les Vreedzame School gegeven.

2. Tijdens de les Vreedzame School hangt een bordje 'NIET STOREN' op de deur van het lokaal.

3. Er is een jaarplanning van de lessen en de blokken.

4. Er is een kist voor elk blok met aanvullende materialen gekoppeld aan de inhoud van dat blok (boeken, poppen, etc.).

5. Blok 1 wordt in een verkorte periode van twee weken gegeven.

6. Duo-leerkrachten doen om de beurt een les Vreedzame School.

7. In elk lokaal hangen de afspraken die de klas heeft gemaakt over de omgang met elkaar en een prettige sfeer in de groep. Deze hangen allemaal in dezelfde gelelijst.

8. Elke twee weken stelt de groepsleerkracht een van die afspraken centraal, en bespreekt met de klas hoe het nu gaat.

9. Alle leerkrachten hebben taken en verantwoordelijkheden voor leerlingen in hun klas.

10. We stimuleren de leerlingen om zelf met ideeën of initiatieven te komen hiervoor.

11. Vanaf groep 7 zijn er ook verantwoordelijkheden op schoolniveau (elke leerling heeft een maatje uit de kleutergroepen voor de periode rondom Sinterklaas; aantal leerlingen zijn vaste hulpjes op vaste tijden in groep 1 en 2; aantal leerlingen zijn leeshulp in groep 3; leerlingen gaan mee met uitstapjes van de kleuters; leerlingen helpen mee de sportdag teorganiseren).

12. In elke groep wordt wekelijks op vrijdagochtend de Vraag- en Opstekerkring gehouden, onder leiding van leerlingen (vanaf groep 5 met een voorzitter en notulist); agendapunten worden aangedragen middels een speciaal schrift, een brievenbus of een flap op de muur.

13. Er is een werkgroep Vreedzame School; deze komt 6 keer bijeen, gekoppeld aan de jaarplanning van de blokken.

14. Samenstelling: uit elke bouw een leerkracht, plus directeur en IB-er.

15. Van werkgroepleden wordt verwacht dat zij zich voorbereid hebben door het doornemen van het nieuwe blok, en dat zij in hun bouw hebben nagegaan hoe het oude blok is verlopen.

16. Doel van de werkgroepbijeenkomsten is om op het afgelopen blok terug te blikken en 'good practices' te verzamelen; en om een ideeënbrief samen te stellen voor het team om het nieuwe blok 'aan te kleden'.

17. De Vreedzame School is een vast agendapunt op de bouwvergaderingen, en op het MT-overleg; hier kunnen voorbeelden van good practice worden uitgewisseld.

18. In elke bouw wordt één keer een video-opname gemaakt van een Vreedzame School-activiteit; deze wordt gebruikt als uitgangspunt voor de bespreking van De Vreedzame School in de bouwvergadering of teamvergadering.

19. In de eerste schoolweek vindt de sollicitatie plaats naar de taak van mediator.

20. In de derde schoolweek worden de nieuwe mediatoren getraind door ....

21. Er zijn twee geplande evaluatiemomenten met de mediatoren.

22. Bij incidenten met leerlingen en ouders gebruiken we zoveel mogelijk het stappenplan voor mediatie.

23. Klassenbezoeken Vreedzame School maken deel uit van de jaarlijkse cyclus klassenbezoeken-werkgesprekken-functioneringsgesprekken.

24. Bij elk blok wordt de titel van het blok in grote letters op een zichtbare plek voor de ramen gehangen.

25. Ieder blok wordt afgesloten met een presentatie van de leerlingen aan de ouders (per groep), onder schooltijd.

26. In de nieuwsbrief wordt de start van ieder blok opgenomen.

27. Bij de 10-minutengesprekken wordt extra aandacht geschonken aan de aankleding van de school m.b.t. De Vreedzame School.

28. In de informatieavonden in de groepen aan het begin van het schooljaar wordt een stukje van een Vreedzame School-les gedaan met de ouders, en wordt informatie over De Vreedzame School gegeven. Vóór de informatieavond worden alle ouders gebeld met de vraag of ze komen. En na afloop worden de ouders gebeld die niet aanwezig waren om aan te geven dat we ze gemist hebben.

29. Bij de intake met nieuwe ouders worden de doelen van De Vreedzame School nadrukkelijk genoemd, en aan ouders gevraagd of zij die doelen onderschrijven. Hierin wordt tevens aangegeven dat ze voor en na de informatieavond gebeld worden.

30. Twee keer per jaar (een keer voor ouders van groep 1-4; en een keer voor groep 5-8) geven we een workshop voor ouders bestaande uit drie bijeenkomsten over Conflicten in het Gezin.

Voorbeeldrapport

31. De Veiligheidsthermometer wordt in oktober afgenomen.

32. Als de terugrapportage van de Veiligheidsthermometer er is, wordt de Veiligheidscommissie actief (leerlingen mogen solliciteren; een leerling uit groep 4, 5, 6, 7 en 8).

33. Na de herfstvakantie wordt een Pleincommissie in het leven geroepen (ook weer via sollicitatie; ook uit groep 4-8).

34. De pleinwacht bestaat uit een leerkracht die actief toezicht houdt, en een leerkracht die meespeelt.

35. Er is een ouderstuurgroep Vreedzaam die meedenkt en die zelf activiteiten onderneemt voor de oudergemeenschap (op het terrein van De Vreedzame School). Eén leerkracht maakt deel uit van deze stuurgroep, maar de groep is zelf 'eigenaar'.

Voorbeeldrapport

Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School

De **Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School** kan gebruikt worden als nulmeting voorafgaande aan de invoering, en vervolgens jaarlijks worden herhaald, om zo zicht te krijgen op het **effect** van de invoering van De Vreedzame School. De Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School kan het beste worden ingevuld door alle leerkrachten (inclusief ib-ers, bouwcoördinatoren en schooldirectie), om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen. Een goed inzicht in de effecten van de invoering van het programma kan door de school gebruikt worden als verantwoordingsmiddel naar schoolbestuur, inspectie, ouders, gemeente, enz.

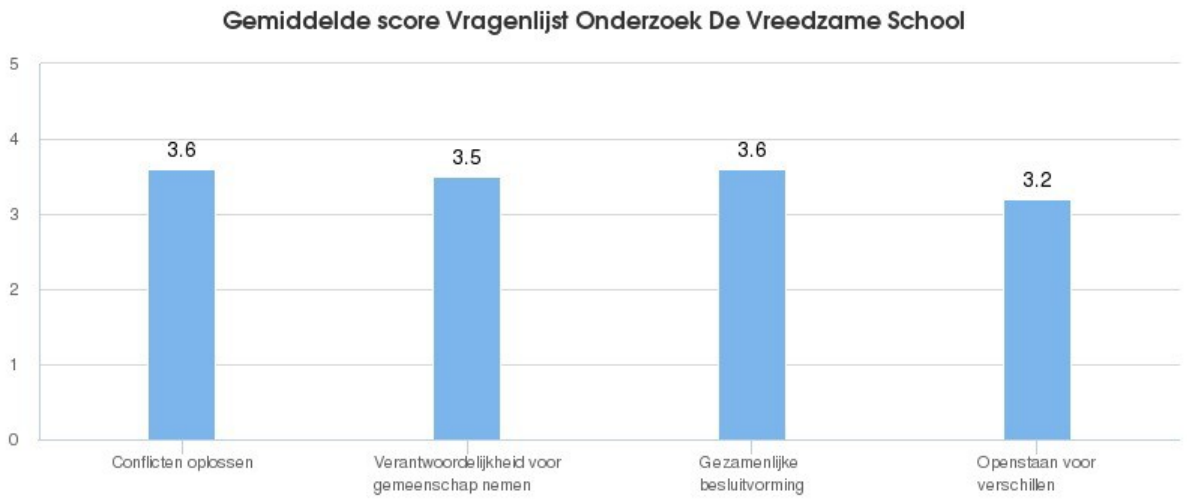
Rapportage over het eerste deel van de Vragenlijst (leerlingen)

Hieronder vindt u eerst een overzicht van**de gemiddelde score** op de vier categorieën (doelen) van het programma:
- conflicten oplossen
- verantwoordelijkheid voor de gemeenschap nemen
- democratisch overleggen en gezamenlijk besluiten nemen
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Vervolgens ziet u een tabel waarin de **gemiddelde scores op de afzonderlijke vragen** zijn weergegeven. De antwoordmogelijkheden waren:

1 = helemaal niet mee eens	2 = niet mee eens	3 = neutraal	4 = mee eens	5 = helemaal mee eens

Rapport

Vragenlijst - Leerlingen bij ons op school - conflicten oplossen	3,6
1. zijn in staat eerst af te koelen als ze boos zijn	3,6
2. verplaatsen zich in standpunt en gevoelens van de ander	3,4
3. zoeken naar een win-win-oplossing in een conflict	3,9
4. lossen conflicten op zonder geweld	3,1
5. maken het weer goed na een ruzie	4,4
6. helpen een conflict van anderen op te lossen (bemiddelen, mediëren	4,1
Vragenlijst - Leerlingen bij ons op school - verantwoording voor gemeenschap nemen	3,5
7. houden zich aan de afspraken in klas en school	3,6
8. spreken iemand aan die zich niet aan de afspraken houdt	3,5
9. zeggen er iets van als iemand wordt gepest of onrechtvaardig behandeld	3,4
10. ruimen rommel op ook als het niet van hen zelf is	2,9
11. zijn betrokken bij het oplossen van problemen in de groep	4,0
12. geven opstekers (complimenten) aan anderen	3,9
Vragenlijst - Leerlingen bij ons op school - gezamenlijke besluitvorming	3,6
13. hebben invloed op beslissingen in de klas	3,6
14. brengen hun mening onder woorden	3,9
15. onderbouwen hun mening met argumenten	3,6
16. zijn bereid af en toe van mening te veranderen	3,6
17. nemen de mening van anderen serieus	3,5
18. weerstaan de groepsdruk en bepalen hun eigen mening	3,2
Vragenlijst - Leerlingen bij ons op school - openstaan voor verschillen	3,2
19. laten iedereen meedoen met spelletjes	3,4
20. werken goed samen	3,6
21. werken ook samen met kinderen die niet direct tot hun vriendenkring behoren	3,3
22. gaan goed om met álle kinderen, ook als ze anders zijn	2,9
23. hebben een open houding tegenover kinderen die 'anders' zijn	2,9
24. hebben belangstelling voor kinderen met andere opvattingen/leefgewoonten	3,1

Voorbeeldrapport

Normering

Om uw score te vergelijken met een landelijk gemiddelde, zullen we de komende jaren de data verzamelen van zoveel mogelijk scholen in Nederland. Sinds een paar jaar wordt dit instrument gebruikt op scholen die gaan starten met de invoering van het programma, eerst als nulmeting voorafgaande aan de invoering, en vervolgens een meting na de invoering. Uit dat databestand zijn 24 scholen geselecteerd in een representatieve steekproef.

Op basis van deze steekproef hebben we een voorlopige norm vastgesteld:

Kwalificatie		Gemiddelde score
	onvoldoende	1.0 - 2.3
	zwak	2.4 – 3.0
	voldoende	3.1 - 3.7
	ruim voldoende of goed	3.8 - 4.4
	uitstekend	4.5 - 5.0

Rapportage over het tweede deel van de Vragenlijst (leerkrachten)

Hieronder vindt u een overzicht van de gemiddelde scores van de leerkrachten.

Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School (deel 2: leerkrachten)	
1. leerlingen positief sociaal gedrag aan te leren	3,9
2. ervoor te zorgen dat alle leerlingen zich gehoord en gezien voelen	3,9
3. ervoor te zorgen dat alle ouders zich gehoord en gezien voelen	3,7
4. leerlingen te leren hun conflicten zélf op te lossen	3,8
5. leerlingen te leren om conflicten op een constructieve manier op te lossen	3,8
6. te mediëren bij conflicten van leerlingen	4,1
7. leerlingen een stem en inspraak te geven	3,7
8. leerlingen te leren op een democratische manier beslissingen te nemen	3,8
9. leerlingen te stimuleren om hun gevoelens onder woorden te brengen	4,0
10. uw eigen gevoelens onder woorden te brengen in de groep	4,0
11. leerlingen te leren zich in te leven in elkaar	3,6
12. leerlingen uit te dagen tot zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	3,7
13. leerlingen de gelegenheid te geven tot participatie	3,5
14. een open houding tegenover verschillen te stimuleren bij de leerlingen	3,8
Totaal gemiddeld score (deel 2: leerkrachten)	3,8

Wat te doen met de resultaten?

De Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School wordt meestal gebruikt om het**effect** (in de perceptie van de leerkrachten) van het programma in kaart te brengen. Aan het begin, vlak voor de start van De Vreedzame School, vindt de eerste meting plaats, en na een jaar, twee jaar of opeenvolgende jaren, kan dan nagegaan worden of er veranderingen zijn opgetreden in de percepties van de leerkrachten als het gaat om het gedrag van de leerlingen.
Het tweede deel van de vragenlijst betreft de inschatting van de leerkrachten zelf over hun eigen competenties om het programma goed uit te voeren. Het biedt gespreksstof in de teamvergadering: wat doen we (in onze eigen ogen) al goed en wat kan beter? Eventueel kan de vragenlijst eens worden voorgelegd aan de leerlingen van groep 8, en kunnen die resultaten worden gelegd naast de scores van de leerkrachten.

Voorbeeldrapport

Bijlagen

Bij Kwaliteitszorginstrument De Vreedzame School

Bijlage 1: Vragenlijst Groepsklimaat - Overzichten per groep
Bijlage 2: Veiligheidsthermometer - Individuele scores per groep
Bijlage 3: Veiligheidsthermometer - Extra les: De veiligheid in onze groep
Bijlage 4: Veiligheidsthermometer - De Veiligheidscommissie
Bijlage 5: Overzicht ingevulde vragenlijsten en groepen

Voorbeeldrapport

Bijlage 1 Vragenlijst Groepsklimaat - Overzichten per groep

1/2 B	Score
Conflicten oplossen	3,0
1. komen de kinderen met oplossingen bij conflicten (bijv. om de beurt)	2
2. lossen kinderen conflicten op zonder geweld (schelden, schoppen, slaan)	3
3. zijn kinderen in staat af te koelen als het echt ruzie is geworden	3
4. zeggen kinderen wat ze willen (in een conflict)	3
5. luisteren kinderen ook naar wat de ander wil	3
6. maken kinderen het weer goed na een ruzie	4
Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	3,0
7. helpen kinderen iemand die hulp nodig heeft	3
8. troosten kinderen elkaar	4
9. ruimen kinderen rommel op, ook als het niet van hen is	2
10. helpen kinderen mee met klassentaken en klusjes	3
Democratisch overleg en gezamenlijk besluiten nemen	3,0
11. durven kinderen iets te zeggen	4
12. doen kinderen goed mee met het nemen van een besluit	3
13. luisteren kinderen naar andere kinderen	3
14. stellen kinderen vragen aan andere kinderen	2
15. brengen kinderen hun idee onder woorden	3
16. accepteren kinderen de keuze van de groep/van de meerderheid	3
Openstaan voor verschillen	3,0
17. spelen en werken jongens en meisjes goed samen	3
18. kunnen kinderen praten over verschillen tussen mensen	3
19. werken kinderen ook samen met kinderen die niet direct tot hun vrienden behoren	3
20. gaan kinderen positief om met álle kinderen, ook als ze anders zijn	3

Voorbeeldrapport

3	Score
Conflicten oplossen	2,5
1. lossen leerlingen het conflict zelfstandig op	2
2. zijn leerlingen in staat om eerst af te koelen bij boosheid	2
3. komen leerlingen op voor hun eigen standpunt	3
4. benoemen leerlingen hun eigen gevoelens	2
5. verplaatsen leerlingen zich in standpunt en gevoelens van de ander	2
6. zoeken leerlingen naar een win-win oplossing	3
7. lossen leerlingen conflicten op zonder geweld (schelden, schoppen, slaan)	2
8. maken leerlingen het weer goed na een ruzie	4
Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	2,9
9. houden leerlingen zich aan de afspraken in klas en school	3
10. spreken leerlingen iemand aan die zich niet aan de afspraken houdt	4
11. zeggen leerlingen er iets van als iemand wordt gepest of onrechtvaardig wordt behandeld	2
12. helpen leerlingen iemand die hulp nodig heeft	3
13. ruimen leerlingen rommel op, ook als het niet van hen is	2
14. nemen leerlingen initiatieven ten behoeve van de gemeenschap (klas, school)	2
15. helpen leerlingen mee met klassentaken en klusjes	4
16. geven leerlingen opstekers (complimenten) aan anderen	3
Democratisch overleg en gezamenlijk besluiten nemen	2,9
17. doen leerlingen goed mee met het nemen van een besluit	3
18. luisteren leerlingen naar andere leerlingen	3
19. stellen leerlingen vragen aan andere leerlingen	3
20. brengen leerlingen hun mening onder woorden	3
21. onderbouwen leerlingen hun mening met argumenten	3
22. verplaatsen leerlingen zich in het standpunt van een ander	3
23. gaan leerlingen in op de argumenten van een ander	3
24. zijn leerlingen bereid van mening te veranderen	2
25. accepteren leerlingen de keuze van de meerderheid	3
Openstaan voor verschillen	2,2
26. laten leerlingen iedereen meedoen met spelletjes	3
27. werken de leerlingen goed samen	2
28. werken leerlingen ook samen met leerlingen die niet direct tot hun vriendenkring behoren	2
29. gaan leerlingen goed om met álle leerlingen, ook als ze anders zijn	2
30. hebben leerlingen een open houding tegenover leerlingen die ‘anders’ zijn	2
31. hebben leerlingen belangstelling voor leerlingen met andere opvattingen/leefgewoonten	2

Voorbeeldrapport

5/6 A	Score
Conflicten oplossen	3,0
1. lossen leerlingen het conflict zelfstandig op	3
2. zijn leerlingen in staat om eerst af te koelen bij boosheid	3
3. komen leerlingen op voor hun eigen standpunt	3
4. benoemen leerlingen hun eigen gevoelens	2
5. verplaatsen leerlingen zich in standpunt en gevoelens van de ander	3
6. zoeken leerlingen naar een win-win oplossing	3
7. lossen leerlingen conflicten op zonder geweld (schelden, schoppen, slaan)	3
8. maken leerlingen het weer goed na een ruzie	4
Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	3,3
9. houden leerlingen zich aan de afspraken in klas en school	4
10. spreken leerlingen iemand aan die zich niet aan de afspraken houdt	3
11. zeggen leerlingen er iets van als iemand wordt gepest of onrechtvaardig wordt behandeld	3
12. helpen leerlingen iemand die hulp nodig heeft	3
13. ruimen leerlingen rommel op, ook als het niet van hen is	3
14. nemen leerlingen initiatieven ten behoeve van de gemeenschap (klas, school)	3
15. helpen leerlingen mee met klassentaken en klusjes	4
16. geven leerlingen opstekers (complimenten) aan anderen	3
Democratisch overleg en gezamenlijk besluiten nemen	2,9
17. doen leerlingen goed mee met het nemen van een besluit	4
18. luisteren leerlingen naar andere leerlingen	3
19. stellen leerlingen vragen aan andere leerlingen	3
20. brengen leerlingen hun mening onder woorden	3
21. onderbouwen leerlingen hun mening met argumenten	2
22. verplaatsen leerlingen zich in het standpunt van een ander	2
23. gaan leerlingen in op de argumenten van een ander	3
24. zijn leerlingen bereid van mening te veranderen	3
25. accepteren leerlingen de keuze van de meerderheid	3
Openstaan voor verschillen	3,0
26. laten leerlingen iedereen meedoen met spelletjes	3
27. werken de leerlingen goed samen	4
28. werken leerlingen ook samen met leerlingen die niet direct tot hun vriendenkring behoren	3
29. gaan leerlingen goed om met álle leerlingen, ook als ze anders zijn	3
30. hebben leerlingen een open houding tegenover leerlingen die ‘anders’ zijn	3
31. hebben leerlingen belangstelling voor leerlingen met andere opvattingen/leefgewoonten	2

Voorbeeldrapport

7/8 A	Score
Conflicten oplossen	3,4
1. zijn leerlingen in staat om eerst af te koelen als ze boos zijn	3
2. komen leerlingen op voor hun eigen standpunt in een conflict	3
3. verplaatsen leerlingen zich in standpunt en gevoelens van de ander	4
4. zoeken leerlingen naar een win-win-oplossing	4
5. lossen leerlingen conflicten op zonder geweld (schelden, schoppen, slaan)	3
6. maken leerlingen het weer goed na een ruzie	4
7. zien leerlingen hun eigen aandeel in een conflict	4
8. zorgen leerlingen ervoor dat het conflict niet uit de hand loopt	3
9. helpen leerlingen een conflict van anderen op te lossen (bemiddelen, mediëren)	3
Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	3,6
10. houden leerlingen zich aan de afspraken in klas en school	4
11. spreken leerlingen iemand aan die zich niet aan de afspraken houdt	4
12. zeggen leerlingen er iets van als iemand wordt gepest of onrechtvaardig behandeld	4
13. helpen leerlingen iemand die hulp nodig heeft	4
14. ruimen leerlingen rommel op, ook als het niet van hen is	3
15. nemen leerlingen initiatieven ten behoeve van de gemeenschap (klas, school)	3
16. helpen leerlingen mee met klassentaken en klusjes	4
17. geven leerlingen opstekers (complimenten) aan anderen	3
Democratisch overleg en gezamenlijk besluiten nemen	3,5
18. doen leerlingen goed mee met het nemen van een besluit	4
19. luisteren leerlingen naar andere leerlingen	4
20. stellen leerlingen vragen aan andere leerlingen	4
21. brengen leerlingen hun mening onder woorden	4
22. gaan leerlingen in op de argumenten van een ander	4
23. onderbouwen leerlingen hun mening met argumenten	3
24. verplaatsen leerlingen zich in het standpunt van een ander	3
25. zijn leerlingen bereid af en toe van mening te veranderen	3
26. zeggen leerlingen op een respectvolle manier dat ze het er niet mee eens zijn	3
27. nemen leerlingen de mening van de minderheid serieus	3
28. weerstaan leerlingen de groepsdruk en kiezen hun eigen mening	3
29. accepteren leerlingen de keuze van de meerderheid	4
Openstaan voor verschillen	3,7
30. laten leerlingen iedereen meedoen met spelletjes	4
31. werken jongens en meisjes goed samen	4
32. werken leerlingen samen met leerlingen die niet direct tot hun vriendenkring behoren	3
33. gaan leerlingen goed om met álle kinderen, ook als ze anders zijn	3
34. hebben leerlingen een open houding tegenover leerlingen die ‘anders’ zijn	4
35. hebben leerlingen belangstelling voor kinderen met andere opvattingen/leefgewoonten	4

voorbeeldrapport

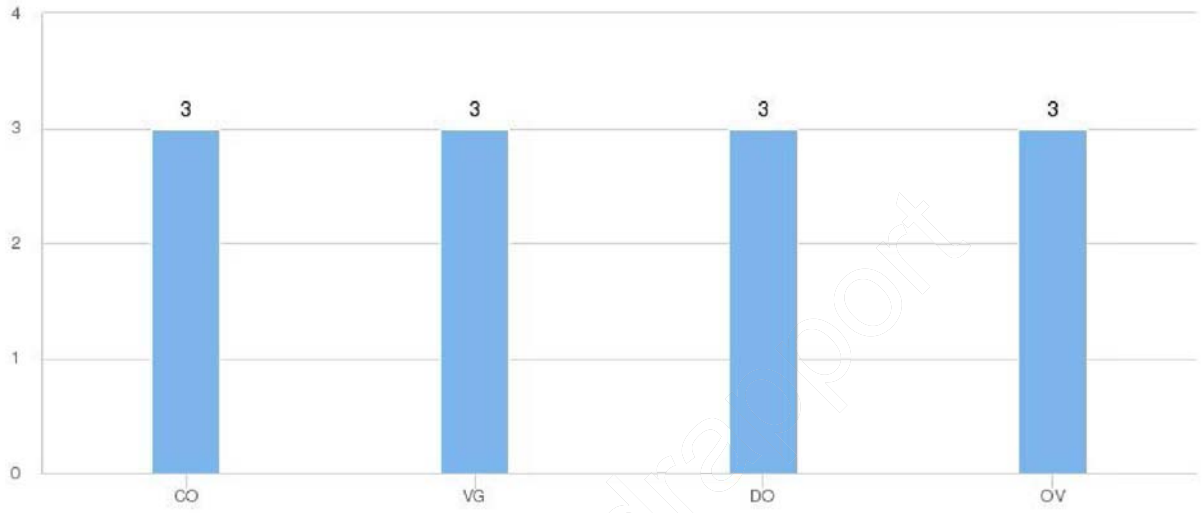
7/8 B	Score
Conflicten oplossen	3,3
1. zijn leerlingen in staat om eerst af te koelen als ze boos zijn	4
2. komen leerlingen op voor hun eigen standpunt in een conflict	3
3. verplaatsen leerlingen zich in standpunt en gevoelens van de ander	3
4. zoeken leerlingen naar een win-win-oplossing	3
5. lossen leerlingen conflicten op zonder geweld (schelden, schoppen, slaan)	3
6. maken leerlingen het weer goed na een ruzie	4
7. zien leerlingen hun eigen aandeel in een conflict	3
8. zorgen leerlingen ervoor dat het conflict niet uit de hand loopt	3
9. helpen leerlingen een conflict van anderen op te lossen (bemiddelen, mediëren)	4
Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	3,5
10. houden leerlingen zich aan de afspraken in klas en school	3
11. spreken leerlingen iemand aan die zich niet aan de afspraken houdt	4
12. zeggen leerlingen er iets van als iemand wordt gepest of onrechtvaardig behandeld	3
13. helpen leerlingen iemand die hulp nodig heeft	4
14. ruimen leerlingen rommel op, ook als het niet van hen is	3
15. nemen leerlingen initiatieven ten behoeve van de gemeenschap (klas, school)	4
16. helpen leerlingen mee met klassentaken en klusjes	4
17. geven leerlingen opstekers (complimenten) aan anderen	3
Democratisch overleg en gezamenlijk besluiten nemen	3,1
18. doen leerlingen goed mee met het nemen van een besluit	3
19. luisteren leerlingen naar andere leerlingen	3
20. stellen leerlingen vragen aan andere leerlingen	2
21. brengen leerlingen hun mening onder woorden	3
22. gaan leerlingen in op de argumenten van een ander	3
23. onderbouwen leerlingen hun mening met argumenten	2
24. verplaatsen leerlingen zich in het standpunt van een ander	3
25. zijn leerlingen bereid af en toe van mening te veranderen	4
26. zeggen leerlingen op een respectvolle manier dat ze het er niet mee eens zijn	4
27. nemen leerlingen de mening van de minderheid serieus	3
28. weerstaan leerlingen de groepsdruk en kiezen hun eigen mening	3
29. accepteren leerlingen de keuze van de meerderheid	4
Openstaan voor verschillen	3,3
30. laten leerlingen iedereen meedoen met spelletjes	3
31. werken jongens en meisjes goed samen	4
32. werken leerlingen samen met leerlingen die niet direct tot hun vriendenkring behoren	3
33. gaan leerlingen goed om met álle kinderen, ook als ze anders zijn	4
34. hebben leerlingen een open houding tegenover leerlingen die ‘anders’ zijn	3
35. hebben leerlingen belangstelling voor kinderen met andere opvattingen/leefgewoonten	3

voorbeeldrapport

Hieronder vindt u van alle groepen de resultaten (de gemiddelde scores op de vier onderdelen) in een grafiek, waarbij:

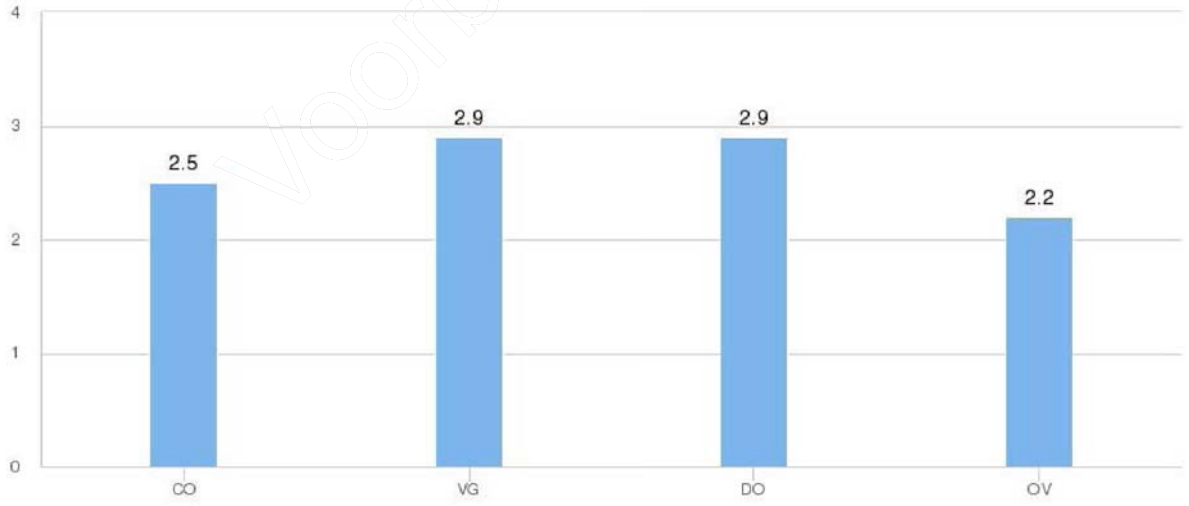
CO = conflicten oplossen	VG = Verantwoordelijkheid voor gemeenschap nemen	DO = Democratisch overleggen	OV = Openstaan voor verschillen

Gemiddelde scores Vragenlijst Groepsklimaat leerkracht -1/2 B

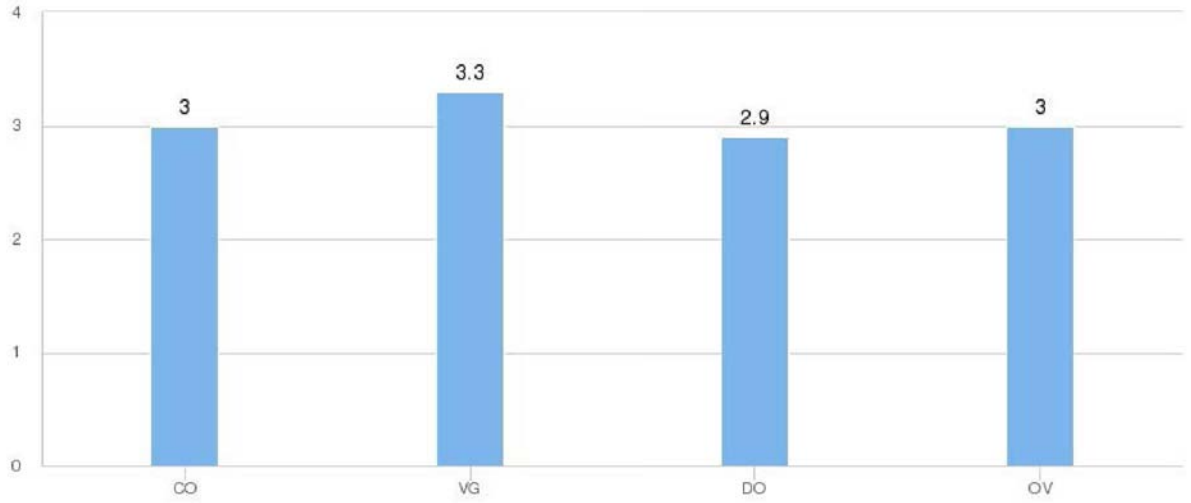

Voorbeeldrapport

Gemiddelde scores Vragenlijst Groepsklimaat leerkracht -3

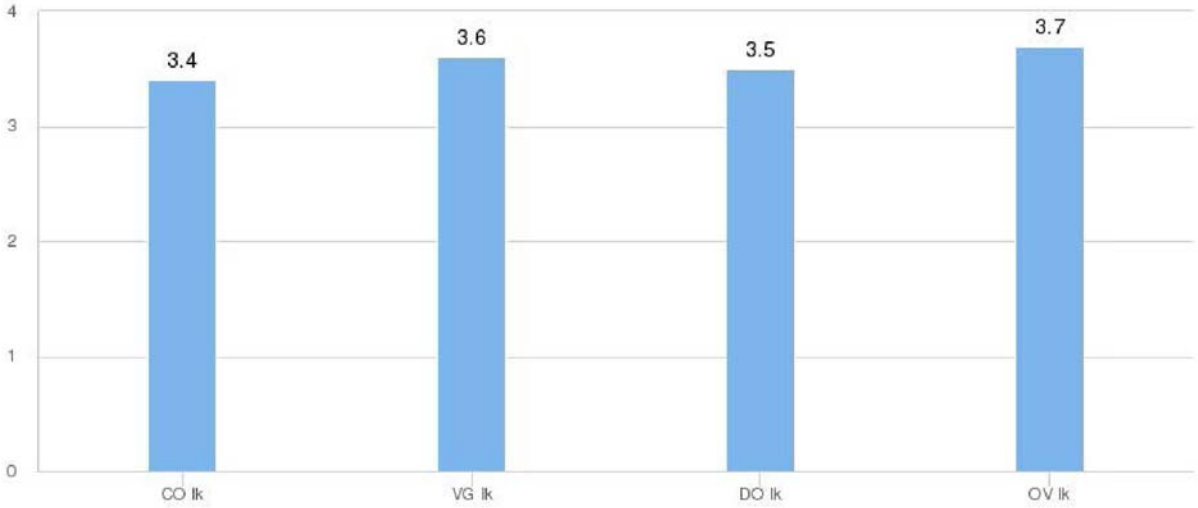

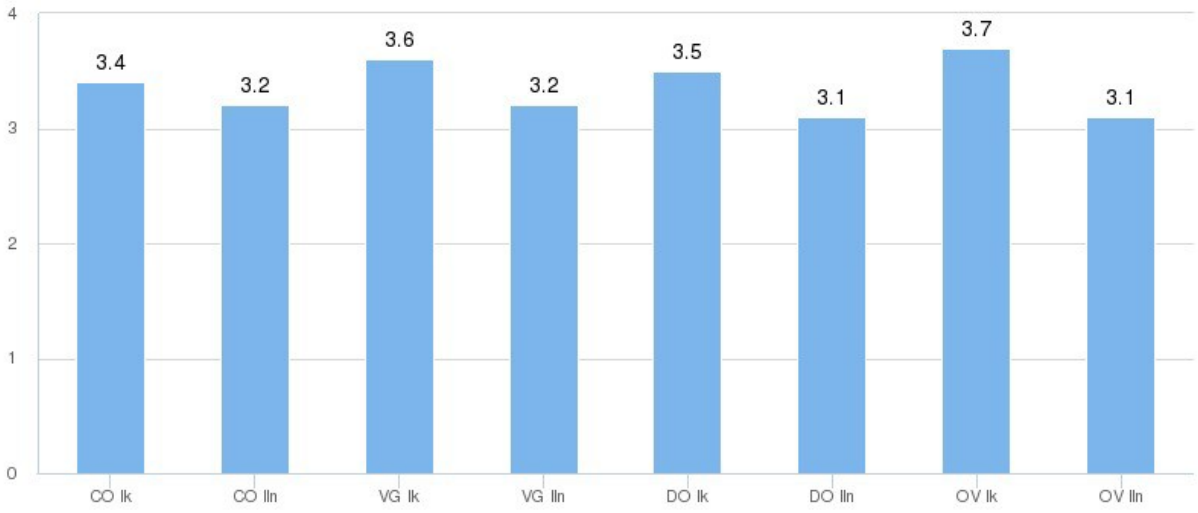
Gemiddelde scores Vragenlijst Groepsklimaat leerkracht -5/6 A

Voorbeeldrapport

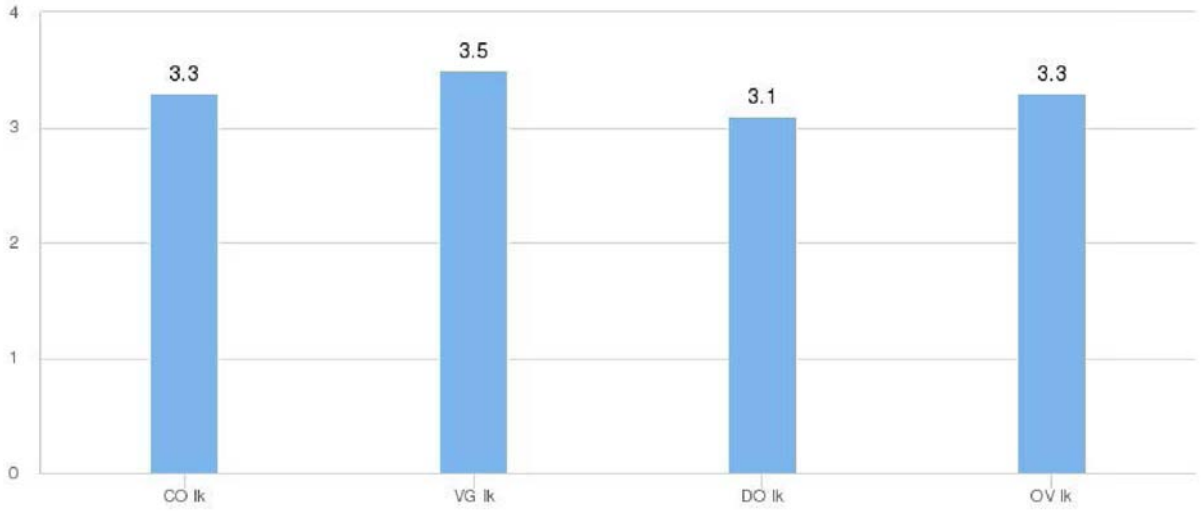
Gemiddelde scores Vragenlijst Groepsklimaat leerkrachten en leerlingen -7/8 A

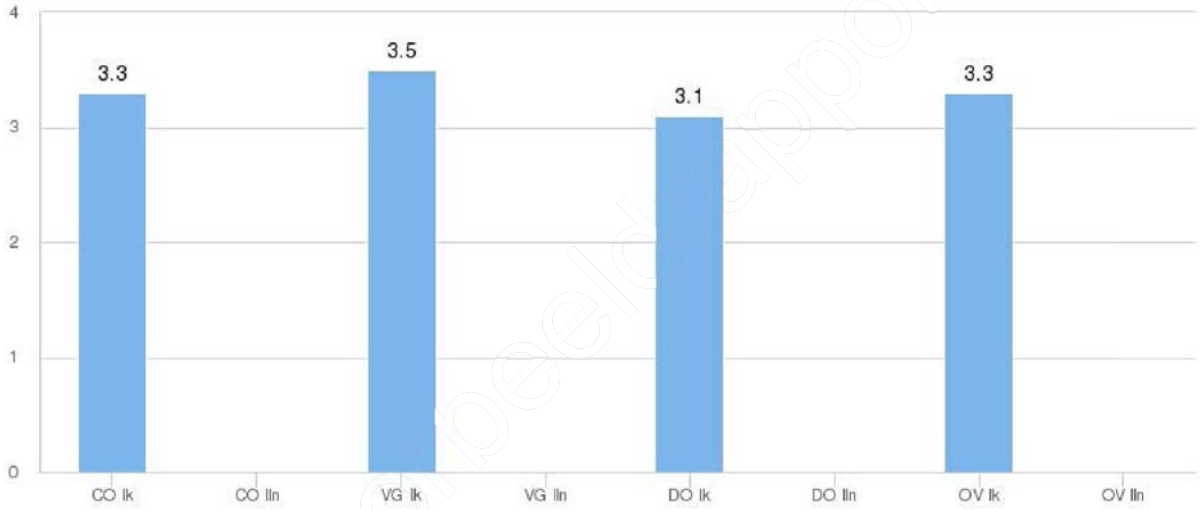

lk = leerkrachten
lln = leerlingen

Gemiddelde scores Vragenlijst Groepsklimaat leerkrachten en leerlingen -7/8 B

Voorbeeldrapport

lk = leerkrachten
lln = leerlingen

Bijlage 2 De Veiligheidsthermometer – Individuele scores per groep

Hieronder vindt u van elke groep een tabel met de antwoorden van alle**leerlingen** op alle gestelde vragen.

Normering
Er is nog geen normering voor deze vragenlijst. De komende jaren zullen de resultaten van veel scholen in Nederland verzameld worden, opdat op termijn een vergelijking mogelijk wordt met een gemiddelde score van andere (vreedzame) basisscholen in Nederland. Vooralsnog is gekozen voor een eenvoudige kwalificatie van het resultaat (een voorlopige norm).

Voor de **onderbouw (groep 2- 5)** is de maximale score 16 (8 vragen x 2 punten).
We gaan er van uit dat alle kinderen zich altijd veilig moeten voelen. Dus de maximale score is in feite de norm. Elke score die lager is, vraagt aandacht! Is de score vrijwel maximaal (15-16) dan kleurt het vakje groen. Is de score 13 of 14, dan zal de leerkracht zorgvuldig moeten nagaan waar de score door veroorzaakt wordt (oranje vakje). Als de score lager is dan 13 (als een leerling dus op 4 of meer vragen heeft geantwoord met 'ja') is er reden tot zorg (rood vakje).

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)	
	score tussen 8-12
	score: 13-14
	score: 15-16

Voor de **bovenbouw (groep 6- 8)** is de maximale score 36 (9 vragen x 4 punten).
We gaan er van uit dat alle kinderen zich altijd veilig moeten voelen. Dus de maximale score is in feite de norm. Elke score die lager is, vraagt aandacht! Is de score vrijwel maximaal (33-36) dan kleurt het vakje groen. Is de score tussen de 30 en 32, dan zal de leerkracht zorgvuldig moeten nagaan waar de score door veroorzaakt wordt (oranje vakje). Als de score lager is dan 30 (als een leerling dus op 1 vraag heeft geantwoord met onveilig/altijd, of op 2 vragen een beetje onveilig/vaak), is er reden tot zorg (rood vakje).

Normering Veiligheidsthermometer **Bovenbouw** (9 items)				
	9 items	8 items (1x 'weet niet'	7 items (2x 'weet niet')	6 items (3x of vaker 'weet niet')
	score tussen 9-29	score tussen 8-25	score tussen 7-22	score tussen 6-19
	score: 30-32	score: 26-28	score: 23-25	score: 20-21
	score: 33-36	score: 29-32	score: 26-28	score: 22-24

Voorbeeldrapport

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 1/2 B										
	Naam leerling	Bang in klas	In school	Op speelplaats	Tussen school en thuis	Geschopt of geslagen	Uitgeschol den	Uitgelache n	Gepest	totaal: alle scores opgeteld
1.	m	1	2	1	2	2	1	1	2	12
2.	B	2	2	2	2	2	2	2	2	16
3.	N	2	2	2	1	2	2	1	2	14
4.	h	2	2	2	2	2	2	2	2	16
5.	E	2	1	2	2	1	2	1	1	12
6.	y	2	1	2	1	2	1	1	2	12
7.	s	2	1	2	2	2	2	2	2	15
8.	S	2	2	2	1	2	2	2	2	15
	% veilig	88%	63%	88%	63%	88%	75%	50%	88%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)								4
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt								50,00%
2 = *nee* 1 = *ja*										

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)
score tussen 8-12
score: 13-14
score: 15-16

Voorbeeldrapp

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 1/2 C										
	Naam leerling	Bang in klas	In school	Op speelplaats	Tussen school en thuis	Geschopt of geslagen	Uitgescholden	Uitgelachen	Gepest	totaal: alle scores opgeteld
1.	a[redacted]	2	2	2	2	1	1	1	2	13
2.	R[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
3.	b[redacted]	2	2	2	2	1	2	1	1	13
4.	N[redacted]	1	2	2	2	2	2	1	2	14
5.	r[redacted]	2	2	2	2	1	1	1	2	13
6.	a[redacted]									
7.	a[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
8.	A[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
9.	n[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
10.	r[redacted]	2	2	2	2	2	2	1	2	15
11.	T[redacted]									
12.	s[redacted]	2	2	2	2	1	2	1	1	13
13.	H[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
14.	T[redacted]									
15.	s[redacted]									
16.	h[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
17.	N[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
18.	T[redacted]									
19.	R[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	% veilig	93%	100%	100%	100%	71%	86%	57%	86%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)								9
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt								64,29%

2 = *nee*
1 = *ja*

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)
score tussen 8-12
score: 13-14
score: 15-16

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 3

	Naam leerling	Bang in klas	In school	Op speelplaats	Tussen school en thuis	Geschopt of geslagen	Uitgescholden	Uitgelachen	Gepest	totaal: alle scores opgeteld
1.	kl	2	2	2	2	2	2	2	2	16
2.	A	2	2	2	2	2	1	2	1	14
3.	r	1	2	2	2	2	2	1	2	14
4.	h	2	1	2	2	2	2	2	2	15
5.	M	1	2	2	1	1	2	1	1	11
6.	y	2	2	2	2	2	2	2	2	16
7.	c	2	2	2	2	2	2	2	2	16
8.	m	2	2	2	2	1	2	2	1	14
9.	j	2	2	2	1	1	2	1	1	12
10.	m	2	2	2	2	2	2	2	2	16
11.	a	2	2	2	2	2	2	2	2	16
12.	a	2	2	2	2	1	2	1	1	13
13.	n	2	2	2	2	2	2	2	2	16
14.	r	2	2	2	2	2	2	2	2	16
15.	n	2	2	1	2	2	2	1	1	13
16.	Y	2	2	2	2	2	2	2	2	16
17.	o	2	2	2	2	2	1	2	2	15
18.	L	1	2	2	2	2	2	2	2	15
19.	b	2	1	2	1	2	1	2	1	12
20.	c	2	2	2	1	1	2	2	2	14
21.	L	2	2	2	2	2	2	2	2	16
22.	e	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	% veilig	86%	91%	95%	82%	77%	86%	77%	68%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)								13
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt								59,09%

2 = *nee*
1 = *ja*

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)	
	score tussen 8-12
	score: 13-14
	score: 15-16

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 4										
	Naam leerling	Bang in klas	In school	Op speelplaats	Tussen school en thuis	Geschopt of geslagen	Uitgescholden	Uitgelachen	Gepest	totaal: alle scores opgeteld
1.	h[redacted]	2	2	2	2	1	2	2	2	15
2.	a[redacted]	2	1	2	2	1	2	2	1	13
3.	s[redacted]	1	2	2	2	2	2	1	1	13
4.	N[redacted]	2	2	2	1	1	1	2	1	12
5.	A[redacted]	2	2	2	1	2	1	2	2	14
6.	a[redacted]	2	2	2	2	1	1	2	1	13
7.	E[redacted]	2	2	2	2	1	1	1	2	13
8.	s[redacted]	2	2	2	2	2	1	1	2	14
9.	w[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
10.	w[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
11.	Z[redacted]	2	1	2	2	1	2	1	2	13
12.	D[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
13.	A[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
14.	m[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
15.	r[redacted]	2	2	2	2	1	1	1	1	12
16.	r[redacted]	1	2	2	2	1	2	2	2	14
17.	N[redacted]	2	2	2	2	1	1	2	1	13
18.	H[redacted]	2	2	1	2	2	1	2	2	13
19.	I[redacted]	2	1	2	2	1	2	2	2	14
20.	a[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	% veilig	90%	85%	95%	85%	50%	60%	75%	70%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)								7
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt								35,00%
2 = *nee* 1 = *ja*										

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)	
	score tussen 8-12
	score: 13-14
	score: 15-16

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 5/6 A										
	Naam leerling	Bang in klas	In school	Op speelplaats	Tussen school en thuis	Geschopt of geslagen	Uitgescholden	Uitgelachen	Gepest	totaal: alle scores opgeteld
1.	c[redacted]	1	1	2	2	2	1	2	1	12
2.	h[redacted]	1	2	2	2	1	1	1	1	11
3.	j[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
4.	y[redacted]	1	2	2	2	2	2	2	2	15
5.	b[redacted]	2	2	2	2	1	1	2	2	14
6.	d[redacted]	2	1	2	2	1	2	2	2	14
7.	a[redacted]	2	2	2	2	1	2	2	1	14
8.	n[redacted]	2	2	1	1	1	1	2	2	12
9.	n[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
10.	h[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
11.	a[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
12.	a[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
13.	a[redacted]	1	2	1	2	2	2	1	2	13
14.	m[redacted]	2	2	2	2	1	1	2	2	14
15.	m[redacted]	2	2	2	1	1	2	2	2	14
16.	a[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	1	15
17.	n[redacted]	1	2	1	2	1	1	1	1	10
18.	m[redacted]	2	2	2	2	2	1	2	1	14
19.	s[redacted]	2	2	2	2	1	1	2	2	14
20.	c[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
21.	f[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
	% veilig	76%	90%	86%	90%	57%	62%	86%	71%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)								9
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt								42,86%

2 = *nee*
1 = *ja*

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)	
	score tussen 8-12
	score: 13-14
	score: 15-16

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 5/6 B

	Naam leerling	Bang in klas	In school	Op speelplaats	Tussen school en thuis	Geschopt of geslagen	Uitgescholden	Uitgelachen	Gepest	totaal: alle scores opgeteld
1.	m[redacted]	2	2	2	2	2	1	2	1	14
2.	r[redacted]	2	2	2	2	1	1	1	1	12
3.	a[redacted]	2	2	1	2	2	2	2	2	15
4.	a[redacted]	1	1	1	2	1	1	1	1	9
5.	s[redacted]	2	2	2	2	1	1	1	1	12
6.	a[redacted]	2	2	2	2	1	2	1	2	14
7.	z[redacted]	2	2	2	2	2	1	2	2	15
8.	r[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
9.	o[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
10.	k[redacted]	2	2	1	2	2	1	1	1	12
11.	j[redacted]	1	2	1	2	1	1	2	1	11
12.	J[redacted]	2	2	1	2	2	2	1	2	14
13.	S[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	1	15
14.	W[redacted]	2	2	2	1	1	2	2	2	13
15.	s[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
16.	m[redacted]	2	1	2	2	2	2	2	2	15
17.	d[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
18.	w[redacted]	2	2	2	2	2	2	2	2	16
19.	y[redacted]	1	2	1	1	2	2	1	2	12
20.	r[redacted]	2	2	2	2	2	1	2	2	15
	% veilig	85%	90%	70%	90%	70%	55%	65%	65%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)								10
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt								50,00%

2 = *nee*
1 = *ja*

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Onderbouw** (8 items)
score tussen 8-12
score: 13-14
score: 15-16

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 7/8 A

	Naam leerling	nooit gepest	nooit online gepest	nooit expres pijn	nooit bang voor andere leerlingen	nooit uitgescholden of bedreigd	veilig in klas	veilig in school	veilig rond school	veilig tussen school en thuis	totaal: alle scores opgeteld
1.	z[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
2.	e[redacted]	2	4	2	4	2	0	2	3	4	23
3.	h[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
4.	B[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
5.	b[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
6.	f[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
7.	R[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
8.	E[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
9.	s[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
10.	i[redacted]	4	4	3	2	4	4	4	4	4	33
11.	m[redacted]	3	2	1	2	1	4	4	4	4	25
12.	m[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
13.	b[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
14.	a[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
15.	A[redacted]	4	4	3	4	4	4	3	4	4	34
16.	W[redacted]	4	4	3	4	4	4	4	4	4	35
17.	S[redacted]	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
	% veilig	88%	94%	71%	88%	88%	100%	88%	94%	100%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)									15
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt									88,24%

4 = *veilig* (vraag 6-9) of *nooit* (vraag 1-5)
3 = *beetje veilig* of *soms*
2 = *beetje onveilig* of *vaak*
1 = *onveilig* of *altijd*
0 = *weet niet*

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Bover[illegible]** (9 items)				
	9 items	8 items (1x 'weet niet')	7 items (2x 'weet niet')	6 items (3x of vaker 'weet niet')
	score tussen 9-29	score tussen 8-25	score tussen 7-22	score tussen 6-19
	score: 30-32	score: 26-28	score: 23-25	score: 20-21
	score: 33-36	score: 29-32	score: 26-28	score: 22-24

Groepoverzicht Veiligheidsthermometer 7/8 B

	Naam leerling	nooit gepest	nooit online gepest	nooit expres pijn	nooit bang voor andere leerlingen	nooit uitgescholden of bedreigd	veilig in klas	veilig in school	veilig rond school	veilig tussen school en thuis	totaal: alle scores opgeteld
1.	a	4	4	4	4	4	4	4	4	3	35
2.	w	3	4	3	4	4	4	3	4	4	33
3.	H	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
4.	s	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
5.	e	3	4	2	4	2	4	4	4	4	31
6.	il	3	4	2	4	2	4	3	4	4	30
7.	A	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
8.	m	4	4	4	4	4	4	4	3	4	35
9.	m	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
10.	B	1	4	4	4	4	3	3	2	3	28
11.	a	1	4	2	1	2	1	1	2	4	18
12.	S	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
13.	m	4	4	3	4	4	4	4	4	4	35
14.	y	0	0	1	0	0	2	[illegible]	3	2	12
15.	a	4	4	4	3	4	[illegible]	4	4	4	35
16.	F	3	3	3	3	3	[illegible]	4	4	4	31
17.	i	4	4	4	4	4	[illegible]	4	4	4	36
18.	N	4	4	4	4	[illegible]	4	4	4	4	36
19.	A	2	4	3	4	[illegible]	4	4	4	4	33
20.	h	4	4	4	4	[illegible]	4	4	4	4	36
21.	h	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
22.	m	4	4	4	4	4	0	0	0	0	20
23.	R	4	4	4	4	4	4	0	0	0	24
24.	F	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
25.	Y	4	4	4	3	4	4	4	3	4	34
26.	a	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
27.	H	4	4	4	4	4	3	3	3	4	33
28.	A	[illegible]	[illegible]	4	4	4	4	4	4	4	36
29.	A	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
	% veilig	75%	96%	72%	86%	86%	86%	82%	79%	89%	
	Totaal	Aantal leerlingen dat zich veilig voelt (groen)									22
	Totaal	Percentage leerlingen dat zich veilig voelt									75,86%

Voorbeeldrapport

Normering Veiligheidsthermometer **Bovenbouw** (9 items)				
	9 items	8 items (1x 'weet niet'	7 items (2x 'weet niet')	6 items (3x of vaker 'weet niet')
	score tussen 9-29	score tussen 8-25	score tussen 7-22	score tussen 6-19
	score: 30-32	score: 26-28	score: 23-25	score: 20-21
	score: 33-36	score: 29-32	score: 26-28	score: 22-24

Bijlage 3 Extra les groep 6- 7- 8: De veiligheid in onze groep

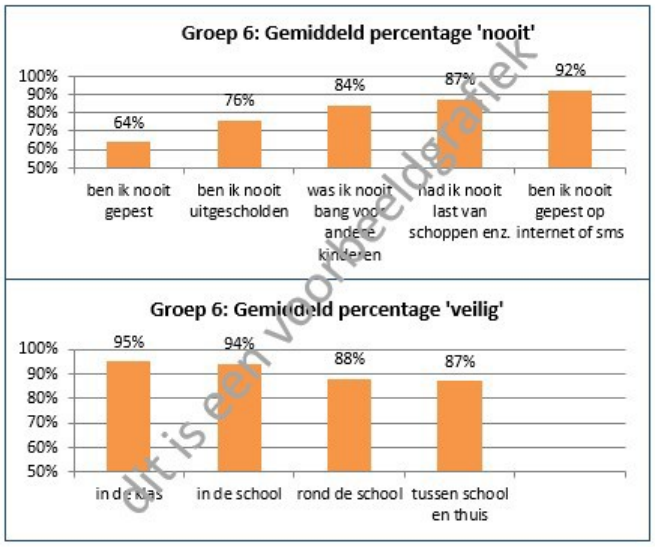

Leskern: Leerlingen leren dat ze een steentje bij kunnen dragen aan de veiligheid in de groep.

Materialen:
Agenda op het bord
Werkblad Veiligheidsthermometer
Werkblad Instructie
Blanco kaartjes voor elke leerling

Toelichting
- Voorafgaand aan deze les hebben alle leerlingen de **veiligheidsthermometer** ingevuld en is er een rapportage opgestuurd met daarin enkele grafieken met de scores van uw groep.
- Indien de resultaten aanleiding geven tot zorg (voor de groep als geheel of voor individuele leerlingen) zult u waarschijnlijk eerst enkele andere (individuele) interventies willen plegen alvorens deze les met de hele groep te doen.
- Het is aan de raden om deze les te geven kort na de afname van de Veiligheidsthermometer.

Zorg ervoor dat u de gegevens tijdens de les kunt projecteren op het digibord. Bijvoorbeeld:

Rapport
dit is een voorbeeldgrafiek

Voorgestelde lesopbouw
Hieronder vindt u een voorstel voor de agenda. Voel u vrij om hiervan af te wijken indien de situatie of de groep daar aanleiding toe geeft.
Agenda:
- Binnenkomer
- Wat gaan we leren?
- Hoe veilig voelen we ons op school?
- Wat hebben we geleerd?
- Afsluiter

Binnenkomer:
Zend een app (bericht)
Vorm een kring. Ieder kind zit op een stoel. De volwassene legt uit: “Een kind staat in het midden en zegt: “Ik zend een app (bericht) naar iemand die ……” Dan volgt een beschrijving, bijvoorbeeld:
iemand met zwart haar, iemand met een bril.
Iedereen die aan die beschrijving voldoet staat op een gaat op de stoel van een ander zitten die ook op is gestaan. Ook de zender gaat op een opengevallen stoel zitten. Degene die overblijft zonder stoel is de volgende zender.”
De volwassene gaat zelf het eerst in het midden staan en doet voor. Doordat de volwassene nu meedoet is er

altijd één stoel te weinig en blijft er dus altijd één kind over.

Wat gaan we leren?
Vertel dat iedere leerkracht hier op school het belangrijk vindt dat iedereen zich veilig voelt op school. Dit vinden we belangrijk omdat je je dan meer op je gemak voelt in de groep en je dan goed kunt leren en samen kunt spelen.
Tijdens blok 1 maken we ieder jaar afspraken over de manier waarop we met elkaar om willen gaan. Zoals jullie weten doen we dat om er voor te zorgen dat we een goede sfeer in de groep hebben waarin iedereen het naar zijn zin heeft. Iedereen kan daaraan zijn steentje bijdragen. We zitten nu al weer twee maanden *(afhankelijk van het tijdstip waarop u deze les geeft)* op school en dan is het belangrijk om te bekijken of iedereen zich veilig voelt hier op school.
Voorafgaand aan deze les hebben jullie allemaal de veiligheidsthermometer ingevuld. We gaan nu bekijken hoe veilig jullie je voelen in de school (dus niet alleen in de klas) en of er iets gedaan moet worden om de veiligheid te vergroten.

De Veiligheidsthermometer
- Projecteer op het bord de uitkomsten van de veiligheidsthermometer.
- We gaan nu bekijken of we ons veilig voelen in de groep. Misschien kunnen we de veiligheid nog vergroten?
- Laat leerlingen reageren op de uitkomsten. Kijken ze er van op? Hadden ze dit verwacht?

Als er redenen tot zorg zijn kunt u als volgt verder gaan:
- Benoem op welke onderdelen veel kinderen hebben aangegeven zich onvoldoende veilig te voelen.
- Geef aan dat het niet belangrijk is wie dit hebben aangegeven. Wel is het belangrijk om met elkaar te bedenken hoe we het op dat gebied veiliger kunnen maken.
- Deel blanco kaartjes uit.
- Laat leerlingen op het kaartje schrijven wat zij in de groep nog willen verbeteren om de sfeer veiliger te maken.
- Laat de kaartjes anoniem invullen en bij u inleveren.
- Lees de kaartjes op (of laat een leerling dit doen) en noteer de acties op het bord of op een flap.
- Maak concrete afspraken over de uitvoering er van. Voeg indien nodig een afspraak toe aan de afsprakenposter.

Als uit de Veiligheidsthermometer blijkt dat de leerlingen zich veilig voelen op school kunt u ze hierover een opsteker geven. Ze zorgen er blijkbaar met elkaar voor dat iedereen zich veilig voelt!
- Vraag: Hoe doen jullie dat? Wat maakt dat we ons allemaal veilig voelen?
- Hiermee maakt u de leerlingen bewust van het feit dat ze mogelijk onbewust zorg dragen voor elkaars veiligheid. Dit kan er voor zorgen dat ze dit gedrag later (op hun school voor voortgezet onderwijs of op een sportvereniging) in een mogelijk minder veilige groep ook kunnen inzetten.
- Vervolgens kan het zinvol zijn om na te gaan of ze zicht hebben op kinderen uit andere groepen binnen de school die zich minder veilig voelen, bijvoorbeeld op het plein.
- De vraag is dan: Wat kunnen jullie er aan doen om het voor deze kinderen veiliger te maken? (kinderen aanspreken op pestgedrag / een volwassene aanspreken als er signalen voor pesten zijn/ kinderen mee laten doen bij spel die door anderen buitengesloten worden etc.).
- Misschien hebben leerlingen suggesties om de veiligheid op het plein of op andere plaatsen in en om de school te vergroten?

Wat hebben we geleerd?
- Vat samen:

Het is belangrijk om je veilig te voelen, dat geeft een fijn gevoel en hierdoor kun je beter leren en samen spelen. Als iemand zich niet veilig voelt zijn we daar met elkaar verantwoordelijk voor en gaan we na wat dit kind nodig heeft om zich weer veilig te gaan voelen.

voorbeeldrapport

Bijlage 4 De Veiligheidscommissie

Om het in kaart brengen van de sociale veiligheid te combineren met het democratische gedachtegoed van De Vreedzame School raden we scholen aan om een 'veiligheidscommissie' in het leven te roepen: een commissie die zich buigt over hoe veilig de school is en wat er moet gebeuren om de school nog veiliger te maken. Om een concreet voorbeeld te geven hieronder een beschrijving van een 'veiligheidscommissie', zoals die in de praktijk van enkele scholen is ontstaan.

Hoe werkt de Veiligheidscommissie?
Voor onderwerpen waar de leerlingen invloed op zouden kunnen uitoefenen wordt de Veiligheidscommissie in het leven geroepen: een commissie samengesteld uit **vertegenwoordigers** van de groepen 3 tot en met 8.
De Veiligheidscommissie krijgt een leerkracht als begeleider. De Veiligheidscommissie heeft als taak om de uitslag van de Veiligheidsthermometer te analyseren en plannen te maken om de school nog leefbaarder en prettiger te maken.
De selectie van de leden van de commissie vindt plaats door middel van een echte **verkiezing.**
Door een verkiezingsproject in de school uit te voeren maakt de hele school kennis met bekende 'democratische' verschijnselen als: kandidaten, campagne voeren, stemmen. Kinderen vinden het erg leuk om te doen, en de betrokkenheid is groot. Er kan een officiële 'aftrap' aan deze verkiezing worden gegeven door een brief van de directeur of locatieleider en het ophangen van de groepsoverzichten (liefst in een visueel aantrekkelijke vorm, zoals een tabel) op grote flappen in de hal op een goed zichtbare plek.
Na de verkiezing en de installatie van de commissie, komt de commissie in het begin wekelijks bijeen, ongeveer 45 minuten, liefst onder schooltijd en wordt aangestuurd door een vaste leerkracht (de leerkracht hoeft niet altijd aanwezig te zijn; soms kan de commissie zelfstandig zaken uitwerken, bijvoorbeeld met 'knutselwerk'). Er wordt een voorzitter gekozen, en er wordt bepaald wie notuleert. De groepsoverzichten van de veiligheidsthermometer zijn het materiaal waar de Veiligheidscommissie mee aan de slag gaat.
In de eerste bijeenkomsten worden de uitslagen **geanalyseerd.**
Vervolgens ontwikkelt de commissie een **plan van aanpak** (afhankelijk van de geconstateerde problemen). Dit plan van aanpak omvat de doelen, welke activiteiten nodig zijn om die doelen te bereiken, en de periode waarin alles plaatsvindt. Het plan wordt fraai vormgegeven, en als een manifest in de hal opgehangen, naast de overzichten van de thermometers. Er kunnen foto's van de leden van de commissie worden gemaakt en naast het plan in de hal worden opgehangen. Misschien bedenkt de commissie een logo (een vredesduif of zo), dat ook kan worden opgehangen.
Het plan van aanpak wordt door de leden van de commissie **gepresenteerd** in alle groepen, en er wordt gevraagd om ideeën en/of medewerking. Het plan van aanpak wordt ook in de teamvergadering besproken door de betreffende leerkracht. Reacties van het team worden weer in de Veiligheidscommissie geagendeerd.
Gedurende de looptijd van het plan worden de thermometers eventueel wekelijks opnieuw afgenomen. En worden de overzichten in de hal wekelijks bijgewerkt met de actuele scores. De bedoeling is natuurlijk dat de scores beter worden (op de onderdelen waarop een plan van aanpak is gemaakt; bijvoorbeeld ' schelden'). In de commissie wordt besproken hoe het gaat, en welke knelpunten er zijn. Soms zal de commissie met nieuwe ideeën of aanbevelingen moeten komen. De ideeën moeten vooral uit de kinderen blijven komen.
Aan het eind van de gestelde periode (meestal zo'n week of vijf) kan de commissie 'terugtreden': het werk zit erop. Wel kan worden afgesproken dat de commissie weer bij elkaar komt als daar aanleiding voor is.
Kinderen zijn voor één jaar lid van de Veiligheidscommissie. De tijdsinvestering voor de leerkracht is ongeveer 1½ uur per week gedurende 5 weken.

Aandachtspunten bij het werken met een Veiligheidscommissie
Teambespreking
Bespreek in het team het oprichten van de commissie. Maak afspraken over:
- welke groepen erbij betrokken worden
- over het verloop van traject in de groepen
- over het tijdpad
- de verkiezingscommissie (bestaande uit enkele leerlingen en een leerkracht die de verkiezing zelf helpt organiseren op de dag van de verkiezing)
- en over wie dit project coördineert.

Voorbeeldrapport

Stap 1: les in de klas over het doel en het kader
Het kiezen van een vertegenwoordiger van de klas is niet zomaar stemmen op je vriendje. Willen de leerlingen iets leren over 'democratisch burgerschap' dan is het nodig om het goed voor te bespreken in de klas. Dit moet er toe leiden dat de leerlingen op*inhoudelijke* gronden op iemand gaan stemmen. In de bespreking in de klas kunnen de volgende punten aan de orde komen:
- de functie van de commissie; wat doet die commissie?
- uitleg waarom een vertegenwoordiger van de klas moet worden gekozen (omdat we niet allemaal in de commissie kunnen meepraten zoals we dat in een kringgesprek of een groepsvergadering wel doen)
- de taak van een vertegenwoordiger:
  * overleggen in de commissie
  * de achterban (= de eigen klas) informeren over wat de commissie besproken heeft
  * wensen van de achterban meenemen naar de commissie
- wat de kwaliteiten van vertegenwoordigers in de commissie moeten zijn.

Stap 2: kandidaatstelling
Nadat in iedere klas is besproken wat je moet kunnen als je in de commissie wilt, kunnen de leerlingen die in de commissie willen, zich kandidaat stellen. In de bovenbouw wordt bovendien informatie gegeven over hoe verkiezingen in ons land gaan, zodat de leerlingen de koppeling naar de parlementaire democratie leggen.

Stap 3: de kandidatenlijst
Een verkiezingscommissie in iedere klas (bestaande uit in ieder geval enkele leerlingen en eventueel de leerkracht) stelt de kandidatenlijst op en maakt stembiljetten.

Stap 4: de campagne
We willen de leerlingen graag leren om op inhoudelijke gronden voor iemand te stemmen. Maar dan moeten er wel inhoudelijke verschillen zijn tussen de kandidaten en niet alleen persoonlijke. Het is dus van belang dat iedere kandidaat zich profileert met een standpunt, een thema, of een eigenschap die er in dit verband toe doet. In iedere groep wordt een campagne gevoerd die past bij het ontwikkelingsniveau.
Iedere kandidaat voert campagne. Hij of zij benoemt een campagneteam en samen met het campagneteam bedenkt de kandidaat waar hij voor staat en waarom je op hem zou moeten stemmen. Ze bedenken een logo, maken posters en delen flyers uit die ze zelf maken. Samen bereiden ze het debat voor.

Stap 5: het debat
Er wordt in elke groep een debat georganiseerd waar de kandidaten een korte presentatie houden, en waarna een debat volgt tussen de kandidaten. Dit kan aan de hand van vragen die worden gesteld door de rest van de klas, of aan de hand van een paar stellingen.

Stap 6: de verkiezing
Er is een kiescommissie, samengesteld uit een leerkracht en twee leerlingen (uit de bovenbouw). De kiescommissie organiseert de verkiezingen:
- er wordt in 'echte' stemhokjes gestemd (bijvoorbeeld: een grote omgekeerde kartonnen doos waar de bovenkant en een zijkant is uitgeknipt)
- iedere klas heeft stembiljetten gemaakt (een overzicht met kandidaten en een vakje ernaast)
- leerlingen stemmen op kandidaten van hun eigen klas (door met een rood potlood het vakje naast de kandidaat in te kleuren)
- stemmen gaan in een dichte doos: de stembus (soms kan er een stembus geleend worden bij de gemeente)
- de kiescommissie telt na afloop de stemmen
- de kiescommissie maakt de uitslag bekend.

Stap 7: de commissie in werking
Als de leden zijn gekozen, treedt de commissie in werking. Onder leiding van een leerkracht wordt tijdens de eerste bijeenkomst een voorzitter gekozen, en wordt een plan opgesteld.

voorbeeldrapport

Bijlage 5 Overzicht ingevulde vragenlijsten en groepen

	Groepsklimaat onderbouw (gr. 1-2) leerkracht	Groepsklimaat middenbouw (gr. 3-4-5) leerkracht	Groepsklimaat bovenbouw (gr. 6-7-8) leerkracht	Groepsklimaat bovenbouw (gr. 6-7-8) leerlingen	Borgingsinstrument	Veiligheidsthermometer (gr. 2-5)	Veiligheidsthermometer (gr. 6-8)	Vragenlijst Onderzoek De Vreedzame School
1/2 A	0					0		
1/2 B	1					8		
1/2 C	0					19		
3		1				22		
4		0				20		
5/6 A		1				21		
5/6 B		0				20		
7/8 A			1	42			17	
7/8 B			1	0			29	
Overig					10			11
Totaal	**1**	**2**	**2**	**42**	**10**	**110**	**46**	**11**

Voorbeeldrapport